

DIREKTIVA (EU) 2019/1937 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 23. listopada 2019.

o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije

DIREKTIVA (EU) 2019/1937 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 23. listopada 2019.****o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 16., članak 43. stavak 2., članak 50., članak 53. stavak 1., članke 91., 100. i 114., članak 168. stavak 4., članak 169., članak 192. stavak 1. i članak 325. stavak 4. te Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju, a posebno njegov članak 31.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Revizorskog suda ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽²⁾,

nakon savjetovanja s Odborom regija,

uzimajući u obzir mišljenje od 30. studenoga 2018. skupine stručnjaka iz članka 31. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Osobe koje rade za javnu ili privatnu organizaciju ili su u kontaktu s takvom organizacijom zbog aktivnosti povezanih s poslom često prve saznaju za prijetnje ili štetu javnom interesu koji nastaju u tom kontekstu. Prijavljuju povrede prava Unije koje su štetne za javni interes takve osobe djeluju kao „zviždači” i time imaju ključnu ulogu u razotkrivanju i sprječavanju takvih povreda te u zaštiti dobrobiti društva. Međutim, potencijalni zviždači često se zbog straha od osвете boje prijaviti ono što ih zabrinjava ili na što sumnjaju. U tom se kontekstu sve više prepoznaje važnost pružanja uravnotežene i učinkovite zaštite zviždača kako na razini Unije, tako i na međunarodnoj razini.
- (2) Na razini Unije prijave i javna razotkrivanja od strane zviždača važna su sastavnica provedbe prava i politika Unije. Zahvaljujući njima nacionalni sustavi i sustavi Unije za provedbu dobivaju informacije koje dovode do učinkovitog otkrivanja, istrage i progona povreda prava Unije, čime se jača transparentnost i odgovornost.
- (3) U određenim područjima politika, povrede prava Unije, bez obzira na to jesu li prema nacionalnom pravu kategorizirane kao upravne, kaznene ili druge vrste povreda, mogu uzrokovati ozbiljnu štetu javnom interesu u smislu stvaranja znatnih rizika za dobrobit društva. Ako su u tim područjima utvrđeni nedostaci u provedbi, a zviždači se uglavnom nalaze u povlaštenom položaju za otkrivanje povreda, provedbu je potrebno ojačati uvođenjem učinkovitih, povjerljivih i sigurnih kanala za prijavljivanje te osiguravanjem učinkovite zaštite zviždača od osвете.
- (4) Zaštita koja se trenutačno pruža zviždačima u Uniji rascjepkana je po državama članicama i neujednačena s obzirom na područja politika. Posljedice povreda prava Unije s prekograničnom dimenzijom koje su prijavili zviždači pokazuju kako nedostatna zaštita u jednoj državi članici negativno utječe na funkcioniranje politika Unije ne samo u toj državi članici, nego i u drugim državama članicama i u cijeloj Uniji.
- (5) Zajedničke minimalne standarde kojima se osigurava učinkovita zaštita zviždača trebalo bi primjenjivati na akte i područja politika u kojima postoji potreba za jačanjem provedbe, u kojima je nedovoljno prijavljivanje od strane zviždača ključan čimbenik koji utječe na provedbu i u kojima povrede prava Unije mogu uzrokovati ozbiljnu štetu javnom interesu. Države članice mogle bi odlučiti proširiti primjenu nacionalnih odredaba na druga područja kako bi osigurale sveobuhvatan i koherentan okvir za zaštitu zviždača na nacionalnoj razini.

⁽¹⁾ SL C 405, 9.11.2018., str. 1.

⁽²⁾ SL C 62, 15.2.2019., str. 155.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 16. travnja 2019. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 7. listopada 2019.

- (6) Zaštita zviždača potrebna je za jačanje provedbe prava Unije u području javne nabave. Potrebna je ne samo radi sprječavanja i otkrivanja prijevare i korupcije povezane s javnom nabavom u kontekstu izvršenja proračuna Unije, nego i radi rješavanja nedostatne provedbe pravila o javnoj nabavi od strane nacionalnih javnih naručitelja i naručitelja u vezi s izvođenjem radova, nabavom robe ili pružanjem usluga. Povredama takvih pravila narušava se tržišno natjecanje, povećavaju troškovi poslovanja, krše interesi ulagača i dioničara te, općenito, smanjuje privlačnost ulaganja te stvaraju nejednaki uvjeti za sva poduzeća širom Unije, čime se utječe na pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta.
- (7) U području financijskih usluga zakonodavac Unije već je prepoznao dodanu vrijednost zaštite zviždača. Nakon financijske krize, koja je razotkrila ozbiljne nedostatke u provedbi mjerodavnih pravila, u znatan broj zakonodavnih akata u području financijskih usluga uvedene su mjere za zaštitu zviždača, uključujući kanale za unutarnje i vanjsko prijavljivanje i izričitu zabranu osvećivanja, kako je navedeno u komunikaciji Komisije od 8. prosinca 2010. naslovljenoj „Jačanje sustava sankcioniranja u sektoru financijskih usluga”. Osobito je u kontekstu bonitetnog okvira koji se primjenjuje na kreditne institucije i investicijska društva Direktivom 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ predviđena zaštita zviždača koja se primjenjuje u kontekstu Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾.
- (8) Kada je riječ o sigurnosti proizvoda koji se stavljaju na unutarnje tržište, poduzeća u proizvodnom i distribucijskom lancu glavni su izvor dokaza, zbog čega prijavljivanje od strane zviždača u takvim poduzećima ima veliku dodanu vrijednost jer su oni mnogo bliži informacijama o mogućim nepoštenim i nezakonitim praksama proizvodnje, uvoza ili distribucije nesigurnih proizvoda. Zbog toga postoji potreba za uvođenjem zaštite zviždača u pogledu sigurnosnih zahtjeva koji se primjenjuju na proizvode uređene zakonodavstvom Unije o usklađivanju, kako je utvrđeno u prilogima I. i II. Uredbi (EU) 2019/1020 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶⁾, i u pogledu općih zahtjeva za sigurnost proizvoda, kako je utvrđeno u Direktivi 2001/95/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁷⁾. Zaštita zviždača predviđena ovom Direktivom također bi bila od ključne važnosti za izbjegavanje preusmjeravanja vatrenog oružja, njegovih dijelova i komponenti te streljiva, kao i obrambenih proizvoda, jer bi se njome poticalo prijavljivanje povreda prava Unije kao što su krivotvorenje isprava, izmijenjeno označivanje te protupravno stjecanje vatrenog oružja unutar Unije, pri čemu povrede često podrazumijevaju preusmjeravanje sa zakonitog na nezakonito tržište. Zaštita zviždača predviđena ovom Direktivom također bi, doprinosjenjem pravilnoj primjeni ograničenja i kontrole u pogledu prekursora eksploziva, pomogla u sprječavanju nezakonite proizvodnje eksploziva iz kućne radinosti.
- (9) Važnost zaštite zviždača u pogledu sprječavanja i odvratanja od povreda pravila Unije o sigurnosti prometa kojima se mogu ugroziti ljudski životi već je prepoznata u sektorskim aktima Unije o sigurnosti zrakoplovstva, konkretno u Uredbi (EU) br. 376/2014 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁸⁾, i sigurnosti pomorskog prometa, konkretno u direktivama 2013/54/EU ⁽⁹⁾ i 2009/16/EZ ⁽¹⁰⁾ Europskog parlamenta i Vijeća, kojima su predviđene prilagođene mjere zaštite zviždača i posebni kanali za prijavljivanje. Ti akti pružaju i zaštitu od osвете nad

⁽⁴⁾ Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338.).

⁽⁵⁾ Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.).

⁽⁶⁾ Uredba (EU) 2019/1020 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o nadzoru tržišta i sukladnosti proizvoda i o izmjeni Direktive 2004/42/EZ i uredbi (EZ) br. 765/2008 i (EU) br. 305/2011 (SL L 169, 25.6.2019., str. 1.).

⁽⁷⁾ Direktiva 2001/95/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 3. prosinca 2001. o općoj sigurnosti proizvoda (SL L 11, 15.1.2002., str. 4.).

⁽⁸⁾ Uredba (EU) br. 376/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o izvješćivanju, analizi i naknadnom postupanju u vezi s događajima u civilnom zrakoplovstvu, o izmjeni Uredbe (EU) br. 996/2010 Europskog parlamenta i Vijeća i stavljanju izvan snage Direktive 2003/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i uredbi Komisije (EZ) br. 1321/2007 i (EZ) br. 1330/2007 (SL L 122, 24.4.2014., str. 18.).

⁽⁹⁾ Direktiva 2013/54/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o nekim nadležnostima države zastave za usklađivanje s Konvencijom o radu pomoraca i njezinu provedbu, 2006. (SL L 329, 10.12.2013., str. 1.).

⁽¹⁰⁾ Direktiva 2009/16/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o nadzoru države luke (SL L 131, 28.5.2009., str. 57.).

radnicima koji prijavljuju vlastite nenamjerne pogreške, takozvana „kultura odgovornosti”. Potrebno je dopuniti postojeće elemente zaštite zviždača u tim dvama sektorima te osigurati zaštitu u drugim načinima prijevoza, to jest u prijevozu unutarnjim plovnim putovima te cestovnom i željezničkom prijevozu, s ciljem jačanja provedbe sigurnosnih standarda u tim načinima prijevoza.

- (10) Kad je riječ o području zaštite okoliša, kao što je prepoznato u komunikaciji Komisije od 18. siječnja 2018. naslovljenoj „Mjere EU-a za poboljšanje usklađenosti s propisima o okolišu i upravljanja okolišem”, prikupljanje dokaza, sprječavanje, otkrivanje i rješavanje kaznenih djela protiv okoliša i nezakonitog ponašanja i dalje su izazov i u tom pogledu treba pojačati djelovanje. S obzirom na to da su prije stupanja ove Direktive na snagu jedina postojeća pravila o zaštiti zviždača u vezi sa zaštitom okoliša predviđena samo u jednom sektorskom aktu, i to Direktivi 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹¹⁾, uvođenje takve zaštite potrebno je kako bi se osigurala učinkovita provedba pravne stečevine Unije u području okoliša, čije povrede mogu naštetiti javnom interesu s mogućim prekograničnim učincima prelijevanja. Uvođenje takve zaštite relevantno je i u slučajevima u kojima nesigurni proizvodi mogu uzrokovati štetu za okoliš.
- (11) Jačanjem zaštite zviždača ujedno bi se doprinijelo sprječavanju i suzbijanju povreda pravila Europske zajednice za atomsku energiju o nuklearnoj sigurnosti, zaštiti od zračenja te odgovornom i sigurnom upravljanju potrošnim gorivom i radioaktivnim materijalom. Pojačala bi se i provedba relevantnih odredaba Direktive Vijeća 2009/71/Euratom ⁽¹²⁾ koje se odnose na promicanje i osnaživanje kulture djelotvorne nuklearne sigurnosti i, posebno, članka 8.b stavka 2. točke (a) te direktive kojim se zahtijeva, među ostalim, da nadležno tijelo uspostavi sustave upravljanja kojima se daje odgovarajući prioritet nuklearnoj sigurnosti i promiče, na svim razinama osoblja i uprave, sposobnost preispitivanja djelotvorne provedbe odgovarajućih sigurnosnih načela i prakse te pravovremenog izvješćivanja o sigurnosnim pitanjima.
- (12) Uvođenjem okvira za zaštitu zviždača doprinijelo bi se i jačanju postojećih odredaba te sprječavanju povreda pravila Unije u području prehrambenih lanaca, a osobito u području sigurnosti hrane i hrane za životinje te u području zdravlja, zaštite i dobrobiti životinja. Različita pravila Unije utvrđena u tim područjima usko su međusobno povezana. U Uredbi (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹³⁾ utvrđena su opća načela i zahtjevi na kojima se temelje sve mjere Unije i nacionalne mjere koje se odnose na hranu i hranu za životinje, s posebnim naglaskom na sigurnosti hrane, kako bi se osigurao visok stupanj zaštite ljudskog zdravlja i interesa potrošača u pogledu hrane te učinkovito funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Tom uredbom predviđeno je, među ostalim, da subjekti u poslovanju s hranom i hranom za životinje ne smiju sprječavati svoje zaposlenike i druge osobe da surađuju s nadležnim tijelima kada bi takva suradnja mogla spriječiti, smanjiti ili ukloniti rizik koji proizlazi iz hrane. Zakonodavac Unije primjenjuje sličan pristup u području zdravlja životinja putem Uredbe (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁴⁾ kojom su utvrđena pravila za sprječavanje i kontrolu bolesti životinja koje su prenosive na životinje ili ljude te u području zaštite i dobrobiti životinja koje se drže u svrhu proizvodnje, životinja koje se koriste u znanstvene svrhe, životinja tijekom prijevoza te životinja u trenutku usmrćivanja putem Direktive Vijeća 98/58/EZ ⁽¹⁵⁾ i Direktive 2010/63/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁶⁾ te uredaba Vijeća (EZ) br. 1/2005 ⁽¹⁷⁾ i (EZ) br. 1099/2009 ⁽¹⁸⁾.

⁽¹¹⁾ Direktiva 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 12. lipnja 2013. o sigurnosti odobalnih naftnih i plinskih djelatnosti i o izmjeni Direktive 2004/35/EZ (SL L 178, 28.6.2013., str. 66.).

⁽¹²⁾ Direktiva Vijeća 2009/71/Euratom od 25. lipnja 2009. o uspostavi okvira Zajednice za nuklearnu sigurnost nuklearnih postrojenja (SL L 172, 2.7.2009., str. 18.).

⁽¹³⁾ Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.).

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o prenosivim bolestima životinja te o izmjeni i stavljanju izvan snage određenih akata u području zdravlja životinja („Zakon o zdravlju životinja”) (SL L 84, 31.3.2016., str. 1.).

⁽¹⁵⁾ Direktiva Vijeća 98/58/EZ od 20. srpnja 1998. o zaštiti životinja koje se drže u svrhu proizvodnje (SL L 221, 8.8.1998., str. 23.).

⁽¹⁶⁾ Direktiva 2010/63/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2010. o zaštiti životinja koje se koriste u znanstvene svrhe (SL L 276, 20.10.2010., str. 33.).

⁽¹⁷⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2005 od 22. prosinca 2004. o zaštiti životinja tijekom prijevoza i s prijevozom povezanih postupaka i o izmjeni direktiva 64/432/EEZ i 93/119/EZ i Uredbe (EZ) br. 1255/97 (SL L 3, 5.1.2005., str. 1.).

⁽¹⁸⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 1099/2009 od 24. rujna 2009. o zaštiti životinja u trenutku usmrćivanja (SL L 303, 18.11.2009., str. 1.).

- (13) Prijave zviždača o povredama mogu biti od ključne važnosti za otkrivanje i sprječavanje, smanjenje ili uklanjanje rizika za javno zdravlje i zaštitu potrošača koji nastaju zbog povreda pravila Unije, a koji bi inače mogli ostati skriveni. Posebno, zaštita potrošača snažno je povezana i sa slučajevima kada nesigurni proizvodi mogu uzrokovati znatnu štetu potrošačima.
- (14) Poštovanje privatnosti i zaštita osobnih podataka, koji su kao temeljna prava ugrađeni u članke 7. i 8. Povelje Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”), dodatna su područja u kojima zviždači mogu doprinijeti otkrivanju povreda koje mogu naštetiti javnom interesu. Zviždači mogu doprinijeti i otkrivanju povreda Direktive (EU) 2016/1148 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁹⁾ o sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava, kojom se uvode obveze obavješćivanja o incidentima, uključujući one kojima se ne ugrožavaju osobni podaci, i sigurnosni zahtjevi za subjekte koji pružaju ključne usluge širom mnogih sektora kao što su energetika, zdravlje, promet i bankarstvo, za pružatelje ključnih digitalnih usluga kao što su usluge računalstva u oblaku i za dobavljače osnovnih komunalnih usluga kao što su voda, električna energija i plin. Prijave zviždača u tom području osobito su dragocjene radi sprječavanja sigurnosnih incidenata koji bi utjecali na ključne gospodarske i društvene aktivnosti te digitalne usluge u širokoj upotrebi te radi sprječavanja bilo kakvog kršenja pravila Unije o zaštiti podataka. Takvim prijavama doprinosi se osiguravanju kontinuiteta usluga koje su od ključne važnosti za funkcioniranje unutarnjeg tržišta i dobrobit društva.
- (15) Nadalje, zaštita financijskih interesa Unije, koja se odnosi na borbu protiv prijevара, korupcije i drugih nezakonitih aktivnosti koje utječu na rashode Unije, prikupljanje Unijinih prihoda i sredstava ili na Unijinu imovinu, ključno je područje u kojem treba pojačati provedbu prava Unije. Jačanje zaštite financijskih interesa Unije relevantno je i za izvršenje proračuna Unije u vezi s rashodima na temelju Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju (Ugovor o Euratomu). Zbog nedostatka učinkovite provedbe u području zaštite financijskih interesa Unije, među ostalim u kontekstu sprječavanja prijevара i korupcije na nacionalnoj razini, smanjuju se prihodi Unije, a sredstva Unije zloupotrebljavaju, što može narušiti javna ulaganja i rast te umanjiti povjerenje građana u djelovanje Unije. Člankom 325. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) od Unije i država članica zahtijeva se suzbijanje prijevара i svih drugih nezakonitih djelovanja koja su usmjerena protiv financijskih interesa Unije. Relevantne mjere Unije u tom pogledu posebno uključuju Uredbu Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 ⁽²⁰⁾ te Uredbu (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²¹⁾. Uredbu (EZ, Euratom) br. 2988/95 nadopunjuju, za najteže vrste postupanja povezanog s prijevarama, Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²²⁾ i Konvencija sastavljena na temelju članka K.3 Ugovora o Europskoj uniji o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica od 26. srpnja 1995. ⁽²³⁾, uključujući njezine protokole od 27. rujna 1996. ⁽²⁴⁾, 29. studenoga 1996. ⁽²⁵⁾ i 19. lipnja 1997. ⁽²⁶⁾. Ta konvencija i ti protokoli ostaju na snazi za države članice koje ne obvezuje Direktiva (EU) 2017/1371.
- (16) Trebalo bi utvrditi i zajedničke minimalne standarde za zaštitu zviždača za povrede povezane s unutarnjim tržištem iz članka 26. stavka 2. UFEU-a. Osim toga, u skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije („Sud”), mjerama Unije čiji je cilj uspostava ili osiguravanje funkcioniranja unutarnjeg tržišta namjerava se doprinijeti uklanjanju postojećih ili novih prepreka slobodnom kretanju robe ili slobodi pružanja usluga te doprinijeti suzbijanju narušavanja tržišnog natjecanja.
- (17) Konkretno, zaštita zviždača s ciljem poboljšanja provedbe prava Unije u području tržišnog natjecanja, uključujući u odnosu na državne potpore, služila bi za očuvanje učinkovitog funkcioniranja tržišta u Uniji, osiguravanje jednakih uvjeta za poslovne subjekte i pružanje koristi potrošačima. Kad je riječ o pravilima tržišnog natjecanja koja se primjenjuju na poduzetnike, važnost unutarnjeg prijavljivanja za otkrivanje povreda prava tržišnog

⁽¹⁹⁾ Direktiva (EU) 2016/1148 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. srpnja 2016. o mjerama za visoku zajedničku razinu sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava širom Unije (SL L 194, 19.7.2016., str. 1.).

⁽²⁰⁾ Uredba Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica (SL L 312, 23.12.1995., str. 1.).

⁽²¹⁾ Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1.).

⁽²²⁾ Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevара počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28.7.2017., str. 29.).

⁽²³⁾ SL C 316, 27.11.1995., str. 49.

⁽²⁴⁾ SL C 313, 23.10.1996., str. 2.

⁽²⁵⁾ SL C 151, 20.5.1997., str. 2.

⁽²⁶⁾ SL C 221, 19.7.1997., str. 2.

natjecanja već je prepoznata u politici o oslobađanju od sankcija i umanjenju sankcija koju provodi Komisija u skladu s člankom 4.a Uredbe Komisije (EZ) br. 773/2004⁽²⁷⁾, kao i nedavnim uvođenjem alata Komisije za anonimno zviždanje. Povrede u vezi s pravom tržišnog natjecanja i pravilima o državnim potporama odnose se na članke 101., 102., 106., 107. i 108. UFEU-a i odredbe sekundarnog zakonodavstva donesene radi njihove primjene.

- (18) Povrede zakonodavstva o porezu na dobit i aranžmani čija je svrha ostvariti poreznu prednost i izbjeći zakon-ske obveze, što ih čini protivnima cilju ili svrsi primjenjivog zakonodavstva o porezu na dobit, negativno utječu na pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Takve povrede i aranžmani mogu uzrokovati nepoštenu poreznu konkurenciju i opsežnu utaju poreza, čime se narušavaju jednaki uvjeti za poduzeća te gube porezni prihodi država članica i proračuna Unije u cjelini. Ova bi Direktiva trebala predvidjeti zaštitu od osвете nad osobama koje prijavljuju aktivnosti izbjegavanja i/ili zlouporabe koje bi inače mogle proći nezapaženo, s ciljem jačanja sposobnosti nadležnih tijela da zaštite pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta te uklone poremećaje i prepreke trgovini koji utječu na konkurentnost poduzeća na unutarnjem tržištu, a koje aktivnosti su izravno povezane s pravilima o slobodnom kretanju i usto relevantne za primjenu pravila o državnim potporama. Zaštitom zviždača predviđenom ovom Direktivom dopunile bi se nedavne inicijative Komisije usmjerene na poboljšanje transparentnosti i razmjenu informacija u području oporezivanja te stvaranje poštenijeg okruženja za plaćanje poreza na dobit u Uniji radi povećanja učinkovitosti država članica u otkrivanju aktivnosti izbjegavanja i/ili zlouporabe te bi se njome doprinijelo suzbijanju takvih aktivnosti. Međutim, ovom se Direktivom ne usklađuju ni materijalne ni postupovne odredbe u vezi s oporezivanjem niti se nastoji ojačati provedbu nacionalnih pravila o porezu na dobit, ne dovodeći u pitanje mogućnost da države članice u tu svrhu upotrijebe prijavljene informacije.
- (19) Člankom 2. stavkom 1. točkom (a) definira se materijalno područje primjene ove Direktive upućivanjem na popis akata Unije navedenih u Prilogu. Iz toga slijedi da, ako se materijalno područje primjene tih akata Unije definira upućivanjem na akte Unije navedene u njihovim prilogima, i ti potonji akti dio su materijalnog područja primjene ove Direktive. Osim toga, trebalo bi se tumačiti da upućivanje na akte iz Priloga uključuje sve nacionalne i Unijine provedbene ili delegirane mjere donesene u skladu s tim aktima. Nadalje, upućivanje na akte Unije u Prilogu treba shvatiti kao dinamično upućivanje, u skladu s uobičajenim sustavom upućivanja za pravne akte Unije. Stoga, ako je akt Unije iz Priloga izmijenjen ili se mijenja, upućivanje se odnosi na akt kako je izmijenjen; ako je akt Unije u Prilogu zamijenjen ili se zamjenjuje, upućivanje se odnosi na novi akt.
- (20) Određeni akti Unije, posebno u području financijskih usluga, kao što su Uredba (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća⁽²⁸⁾ i Provedbena direktiva Komisije (EU) 2015/2392⁽²⁹⁾ donesena na temelju te uredbe, već sadržavaju detaljna pravila o zaštiti zviždača. Sva posebna pravila u tom pogledu predviđena takvim postojećim zakonodavstvom Unije, uključujući akte Unije navedene u dijelu II. Priloga ovoj Direktivi, koja su prilagođena pojedinim sektorima, trebalo bi zadržati. To je osobito važno kako bi se moglo utvrditi koji pravni subjekti u području financijskih usluga, sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma trenutačno imaju obvezu uspostaviti kanale za unutarnje prijavljivanje. Istodobno, kako bi se osigurala dosljednost i pravna sigurnost u svim državama članicama, ova bi se Direktiva trebala primjenjivati u odnosu na sva pitanja koja nisu uređena sektorskim aktima, te bi stoga trebala nadopunjavati takve akte, kako bi bili u potpunosti u skladu s minimalnim standardima. Posebno, ovom bi Direktivom trebalo odrediti pojedinosti u vezi s oblikovanjem kanala za unutarnje i vanjsko prijavljivanje, obvezama nadležnih tijela i posebnim oblicima zaštite od osвете koju treba pružati na nacionalnoj razini. U tom pogledu člankom 28. stavkom 4. Uredbe (EU) br. 1286/2014 Europskog parlamenta i Vijeća⁽³⁰⁾ utvrđuje se mogućnost da države članice predvide kanale za unutarnje prijavljivanje u području obuhvaćenom tom uredbom. Radi usklađenosti s minimalnim standardima utvrđenima ovom Direktivom, obveza uspostave kanala za unutarnje prijavljivanje predviđena ovom Direktivom trebala bi se primjenjivati i u odnosu na Uredbu (EU) br. 1286/2014.

⁽²⁷⁾ Uredba Komisije (EZ) br. 773/2004 od 7. travnja 2004. o postupcima koje Komisija vodi na temelju članaka 81. i 82. Ugovora o EZ-u (SL L 123, 27.4.2004., str. 18.).

⁽²⁸⁾ Uredba (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o zlouporabi tržišta (Uredba o zlouporabi tržišta) te stavljanju izvan snage Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i direktiva Komisije 2003/124/EZ, 2003/125/EZ i 2004/72/EZ (SL L 173, 12.6.2014., str. 1.).

⁽²⁹⁾ Provedbena direktiva Komisije (EU) 2015/2392 od 17. prosinca 2015. o Uredbi (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu prijavljivanja stvarnih ili potencijalnih kršenja te Uredbe nadležnim tijelima (SL L 332, 18.12.2015., str. 126.).

⁽³⁰⁾ Uredba (EU) br. 1286/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. studenoga 2014. o dokumentima s ključnim informacijama za upakirane investicijske proizvode za male ulagatelje i investicijske osigurateljne proizvode (PRIIP-ovi) (SL L 352, 9.12.2014., str. 1.).

- (21) Ovom Direktivom ne bi se trebalo dovoditi u pitanje zaštitu koja se pruža radnicima koji prijavljuju povrede radnog prava Unije. Posebno, u području sigurnosti i zdravlja na radnom mjestu, člankom 11. Direktive Vijeća 89/391/EEZ ⁽³¹⁾ već se zahtijeva od država članica da osiguraju da radnici ili njihovi predstavnici ne budu stavljeni u nepovoljan položaj zbog zahtjeva ili prijedloga koje upute poslodavcima da poduzmu potrebne mjere za ublažavanje opasnosti za radnike i/ili za uklanjanje izvora opasnosti. Radnici i njihovi predstavnici prema toj direktivi imaju pravo obratiti se nadležnom tijelu ako smatraju da su mjere koje je poduzeo poslodavac i sredstva kojima se koristio neprimjereni za osiguranje sigurnosti i zdravlja.
- (22) Države članice mogle bi odlučiti predvidjeti da se prijave koje se odnose na međuljudske sukobe koji isključivo utječu na prijavitelja, to jest pritužbe zbog međuljudskih sukoba između prijavitelja i nekog drugog radnika, mogu preusmjeriti na druge kanale.
- (23) Ovom se Direktivom ne bi trebalo dovoditi u pitanje zaštitu koja se pruža s pomoću postupaka za prijavu mogućih nezakonitih aktivnosti, uključujući prijevaru ili korupciju, kojima se šteti interesima Unije, ili prijavu ponašanja povezanog s obavljanjem profesionalnih dužnosti koje bi moglo predstavljati ozbiljno nepoštovanje obveza dužnosnika i ostalih službenika Europske unije uspostavljenih člancima 22.a, 22.b i 22.c Pravilnika o osoblju za dužnosnike Europske unije i Uvjeta zaposlenja ostalih službenika Unije, utvrđenih u Uredbi Vijeća (EEZ, Euratom, EZUČ) br. 259/68 ⁽³²⁾. Ova bi se Direktiva trebala primjenjivati ako dužnosnici i ostali službenici Unije prijavljuju povrede do kojih je došlo u radnom okruženju izvan njihova radnog odnosa s institucijama, tijelima, uredima ili agencijama Unije.
- (24) Nacionalna sigurnost i dalje je isključiva odgovornost svake države članice. Ova se Direktiva ne bi trebala primjenjivati na prijavljivanje povreda povezanih s nabavom koja uključuje obrambene ili sigurnosne aspekte ako su oni obuhvaćeni člankom 346. UFEU-a, u skladu sa sudskom praksom Suda. Ako države članice odluče proširiti zaštitu predviđenu ovom Direktivom na daljnja područja ili akte koji nisu unutar njezina materijalnog područja primjene, one bi trebale moći donijeti posebne odredbe za zaštitu osnovnih interesa nacionalne sigurnosti u tom pogledu.
- (25) Ovom Direktivom ne bi se trebalo dovoditi u pitanje ni zaštitu klasificiranih podataka koji su, iz sigurnosnih razloga, zaštićeni od neovlaštenog pristupa pravom Unije ili zakonima ili drugim propisima koji su na snazi u dotičnoj državi članici. Nadalje, ovom se Direktivom ne bi trebalo utjecati na obveze koje proizlaze iz Odluke Vijeća 2013/488/EU ⁽³³⁾ ili Odluke Komisije (EU, Euratom) 2015/444 ⁽³⁴⁾.
- (26) Ovom se Direktivom ne bi trebalo utjecati na zaštitu povjerljivosti komunikacije između odvjetnika i njihovih klijenata („odvjetnička tajna”) kako je predviđena nacionalnim pravom i, ako je to primjenjivo, pravom Unije, u skladu sa sudskom praksom Suda. Nadalje, ovom se Direktivom ne bi trebalo utjecati na obvezu čuvanja povjerljive naravi komunikacije između pružatelja zdravstvenih usluga, uključujući terapeute, s njihovim pacijentima te povjerljivosti medicinske dokumentacije („medicinska privatnost”) kako je predviđeno nacionalnim pravom i pravom Unije.
- (27) Pripadnici profesija osim odvjetnika i pružatelja zdravstvenih usluga trebali bi moći imati pravo na zaštitu na temelju ove Direktive kada prijavljuju informacije zaštićene primjenjivim pravilima struke ako je prijavljivanje tih informacija potrebno u svrhu otkrivanja povreda koje su obuhvaćene područjem primjene ove Direktive.
- (28) Iako bi se ovom Direktivom pod određenim uvjetima trebalo predvidjeti ograničeno izuzeće od odgovornosti u slučaju povrede povjerljivosti, uključujući kaznenu odgovornost, njome se ne bi trebalo utjecati na nacionalna pravila o kaznenom postupku, posebno na ona namijenjena zaštiti integriteta istraga i postupaka ili prava dotičnih osoba na obranu. Time se ne bi trebalo dovoditi u pitanje uvođenje zaštitnih mjera u druge vrste nacionalnog postupnog prava, osobito prebacivanje tereta dokazivanja u nacionalnim upravnim, građanskim ili radnopravnim postupcima.
- (29) Ovom Direktivom ne bi se trebalo utjecati na nacionalna pravila o ostvarenju prava predstavnika radnika na informiranje, savjetovanje i sudjelovanje u kolektivnim pregovorima te njihovo zagovaranje prava radnika u vezi sa zaposlenjem. Time se ne bi trebalo dovoditi u pitanje razinu zaštite koja se pruža ovom Direktivom.

⁽³¹⁾ Direktiva Vijeća 89/391/EEZ od 12. lipnja 1989. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu (SL L 183, 29.6.1989., str. 1.).

⁽³²⁾ SL L 56, 4.3.1968., str. 1.

⁽³³⁾ Odluka Vijeća 2013/488/EU od 23. rujna 2013. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 274, 15.10.2013., str. 1.).

⁽³⁴⁾ Odluka Komisije (EU, Euratom) 2015/444 od 13. ožujka 2015. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 72, 17.3.2015., str. 53.).

- (30) Ova Direktiva ne bi se trebala primjenjivati na slučajeve u kojima osobe koje su, nakon što su dale informirani pristanak, identificirane kao informatori ili tako registrirane u bazama podataka kojima upravljaju tijela imenovana na nacionalnoj razini, kao što su carinska tijela, te koje prijavljuju povrede provedbenim tijelima u zamjenu za nagradu ili naknadu. Takve se prijave podnose u skladu s posebnim postupcima kojima se nastoji osigurati anonimnost tih osoba radi zaštite njihova fizičkog integriteta i koji su različiti od kanala za prijavljivanje predviđenih ovom Direktivom.
- (31) Osobe koje prijavljuju informacije o prijetnjama ili šteti javnom interesu za koje su saznale tijekom obavljanja aktivnosti povezanih s poslom iskorištavaju svoje pravo na slobodu izražavanja. Pravo na slobodu izražavanja i informiranja, sadržano u članku 11. Povelje i članku 10. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, obuhvaća pravo na primanje i širenje informacija te slobodu i pluralizam medija. U skladu s time, ova Direktiva temelji se na sudskoj praksi Europskog suda za ljudska prava (ESLJP) o slobodi izražavanja i na načelima koja je na temelju toga razvilo Vijeće Europe u svojoj Preporuci o zaštiti zviždača koju je njegovo Vijeće ministara donijelo 30. travnja 2014.
- (32) Kako bi imali pravo na zaštitu u skladu s ovom Direktivom, prijavitelji bi trebali imati opravdane razloge vjerovati, s obzirom na okolnosti i informacije koje su im dostupne u trenutku podnošenja prijave, da je njihova prijava istinita. Taj zahtjev predstavlja bitnu zaštitnu mjeru protiv zlonamjernih i neozbiljnih prijava ili protiv zlorabe prijava jer se njime osigurava da se zaštita neće pružiti osobama koje su u trenutku podnošenja prijave namjerno i svjesno prijavile netočne ili zavaravajuće informacije. Tim se zahtjevom istodobno osigurava da prijavitelj koji nenamjernom pogreškom prijavi netočne informacije o povredi neće izgubiti zaštitu. Slično tome, prijavitelji bi trebali imati pravo na zaštitu u skladu s ovom Direktivom ako imaju opravdane razloge vjerovati da su prijavljene informacije obuhvaćene njezinim područjem primjene. Motivi prijavitelja ne bi trebali biti relevantan kriterij za odluku o tome bi li im se trebala pružiti zaštita.
- (33) Prijaviteljima je obično ugodnije podnositi prijave unutarnjim kanalima, osim ako imaju razloga za prijavljivanje vanjskim kanalima. Empirijskim studijama pokazalo se da većina zviždača obično podnosi prijave unutarnjim kanalima organizacije u kojoj su zaposleni. Unutarnje podnošenje prijava ujedno je najbolji način za informiranje osoba koje mogu doprinijeti ranom i učinkovitom uklanjanju rizika za javni interes. U isto vrijeme, prijavitelj bi trebao moći odabrati kanal za prijavljivanje koji je najprikladniji s obzirom na pojedinačne okolnosti slučaja. Nadalje, potrebno je zaštititi javno razotkrivanje uzimajući u obzir demokratska načela kao što su transparentnost i odgovornost te temeljna prava kao što su sloboda izražavanja i sloboda i pluralizam medija te istodobno uspostaviti ravnotežu između interesa poslodavaca da upravljaju svojim organizacijama i zaštite svoje interese, s jedne strane, i interesa javnosti u pogledu zaštite od štete, s druge strane, u skladu s kriterijima razvijanima u sudskoj praksi ESLJP-a.
- (34) Ne dovodeći u pitanje postojeće obveze u vezi s omogućavanjem anonimnih prijava na temelju prava Unije, države članice trebale bi moći odlučiti jesu li pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru te nadležna tijela obvezni prihvaćati anonimne prijave povreda obuhvaćenih područjem primjene ove Direktive te dalje postupati na temelju njih. Međutim, osobe koje su anonimno podnijele prijavu ili su anonimno javno razotkrile slučaj koji je obuhvaćen područjem primjene ove Direktive i ispunjava njezine uvjete trebale bi imati pravo na zaštitu u skladu s ovom Direktivom ako je njihov identitet naknadno utvrđen i nad njima je izvršena osveta.
- (35) Ova bi Direktiva trebala omogućiti pružanje zaštite u slučajevima kada osobe u skladu sa zakonodavstvom Unije podnose prijave institucijama, tijelima, uredima ili agencijama Unije, na primjer u kontekstu prijevара u vezi s proračunom Unije.
- (36) Osobama je potrebna posebna pravna zaštita ako su za informacije koje prijavljuju saznale obavljajući aktivnosti povezane s poslom i stoga su u opasnosti od osвете povezane s poslom, na primjer zbog povrede dužnosti povjerljivosti ili odanosti. Osnovni razlog zbog kojeg se takvim osobama pruža zaštita njihova je gospodarska ranjivost naspram osobe o kojoj im *de facto* ovisi zaposlenje. Kada ne postoji takva neravnoteža moći povezana s poslom, na primjer u slučaju običnih podnositelja pritužbe ili građana koji su promatrači, nema potrebe za zaštitom od osвете.
- (37) Kako bi se mogla osigurati učinkovita provedba prava Unije, zaštitu bi trebalo pružiti najširem mogućem rasponu kategorija osoba koje, neovisno o tome jesu li građani Unije ili državljani trećih zemalja, zbog svojih aktivnosti povezanih s poslom, neovisno o prirodi tih aktivnosti i o tome jesu li plaćene ili ne, imaju povlašteni pristup informacijama o povredama koje bi radi javnog interesa trebalo prijaviti te koje bi u slučaju prijave tih informacija mogle doživjeti osvetu. Države članice trebale bi osigurati da se potreba za zaštitom utvrđuje uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti, a ne samo prirodu odnosa, kako bi se mogao obuhvatiti čitav raspon osoba koje su u širokom smislu povezane s organizacijom u kojoj je došlo do povrede.

- (38) Zaštita bi se prvo trebala primjenjivati na osobe koje imaju položaj „radnika” u smislu članka 45. stavka 1. UFEU-a kako ga tumači Sud, odnosno osobe koje određeno vrijeme obavljaju usluge za drugu osobu i prema uputama te osobe i zauzvrat primaju naknadu. Stoga bi trebalo pružiti zaštitu i radnicima u nestandardnim radnim odnosima, među ostalim radnicima zaposlenima na nepuno radno vrijeme i na određeno vrijeme te osobama s ugovorom o radu ili radnim odnosom s agencijom za privremeno zapošljavanje, odnosno radnicima u nesigurnim vrstama radnih odnosa na koje je često teško primijeniti standardne oblike zaštite od nepravednog postupanja. Pojam „radnik” također uključuje javne službenike, državne službenike, kao i sve druge osobe koje rade u javnom sektoru.
- (39) Zaštitu bi trebalo proširiti i na kategorije fizičkih osoba koje, iako nisu „radnici” u smislu članka 45. stavka 1. UFEU-a, mogu imati ključnu ulogu u razotkrivanju povreda prava Unije i mogle bi se naći u položaju gospodarske ranjivosti u kontekstu svojih aktivnosti povezanih s poslom. Na primjer, kod sigurnosti proizvoda dobavljači su mnogo bliži izvoru informacija o mogućim nepoštenim i nezakonitim praksama proizvodnje, uvoza ili distribucije koje se tiču nesigurnih proizvoda; a pri izvršavanju sredstava Unije, konzultanti koji pružaju usluge nalaze se u povlaštenom položaju za skretanje pozornosti na povrede kojima svjedoče. Takve kategorije osoba, koje uključuju samozaposlene osobe koje pružaju usluge, slobodna zanimanja, ugovaratelje, podugovaratelje i dobavljače, obično doživljavaju osvetu, koja primjerice može biti u obliku prijevremenog raskida ili otkaza ugovora o pružanju usluga, gubitka licencije ili dozvole, klijenata i prihoda, prisile, zastrašivanja ili uznemiravanja, stavljanja na crnu listu ili bojkotiranja poduzeća ili štete za ugled. Osvetu mogu doživjeti i dioničari i osobe u upravljačkim tijelima, na primjer u financijskom smislu ili u obliku zastrašivanja ili uznemiravanja, stavljanja na crnu listu ili štete ugledu. Zaštitu bi trebalo pružiti i osobama čije je obavljanje poslova prestalo i kandidatima za zapošljavanje ili osobama zainteresiranim za pružanje usluga nekoj organizaciji, koji su stekli informacije o povredama tijekom postupka zapošljavanja ili u nekoj drugoj fazi pregovaranja prije sklapanja ugovora i koji bi mogli doživjeti osvetu, na primjer u obliku negativnih preporuka za zapošljavanje, stavljanja na crnu listu ili bojkotiranja poduzeća.
- (40) Učinkovita zaštita zviždača podrazumijeva i zaštitu kategorija osoba koje, iako se gospodarski ne oslanjaju na svoje aktivnosti povezane s poslom, svejedno mogu doživjeti osvetu zbog prijavljivanja o povreda. Osveta nad volonterima i plaćenim ili neplaćenim pripravniciima mogla bi se sastojati od toga da se njihovim uslugama više ne koristi ili da im se daje negativna preporuka za zapošljavanje ili se na neki drugi način ugrožava njihov ugled ili mogućnosti za razvoj karijere.
- (41) Trebalo bi osigurati zaštitu od mjera osвете koje se poduzimaju ne samo izravno protiv prijavitelja, nego i onih koje se mogu poduzeti neizravno, među ostalim protiv prijaviteljevih pomagača, kolega ili srodnika prijavitelja koji su isto u poslovnom odnosu s poslodavcem prijavitelja ili s klijentom ili primateljem usluga. Ne dovodeći u pitanje zaštitu koju sindikalni predstavnici ili predstavnici radnika uživaju u tom svojstvu predstavnika u skladu s drugim pravilima Unije i nacionalnim pravilima, zaštitu predviđenu ovom Direktivom trebali bi uživati i u slučaju da podnose prijavu u svojstvu radnika i u slučaju da prijavitelju pružaju savjete i potporu. Mjere neizravne osвете uključuju i mjere koje se poduzimaju protiv pravnog subjekta u vlasništvu prijavitelja, za koji prijavitelj radi ili s kojim je prijavitelj na drugi način povezan u radnom okruženju, kao što je odbijanje pružanja usluga, stavljanje na crnu listu ili bojkotiranje poduzeća.
- (42) Kako bi se osiguralo učinkovito otkrivanje i sprječavanje štete javnom interesu, pojam povrede trebao bi uključivati i prakse zlorabe kako je utvrđeno sudskom praksom Suda, odnosno radnje ili propuste koji formalno nisu nezakoniti, ali su u suprotnosti sa zakonskim ciljem ili svrhom.
- (43) Kako bi se osiguralo učinkovito sprječavanje povreda prava Unije, zaštita se mora dodijeliti osobama koje pružaju informacije potrebne za otkrivanje povreda koje su već počinjene, povreda koje još nisu, ali će vrlo vjerojatno biti počinjene, radnji ili propusta koje prijavitelj na temelju opravdanih razloga smatra povredama, kao i pokušaja prikrivanja povreda. Zbog istih razloga opravdano je osigurati zaštitu i osobama koje ne dostavljaju pozitivne dokaze, ali pružaju opravdane razloge za zabrinutost ili sumnju. Istodobno se zaštita ne bi trebala primjenjivati na osobe koje prijavljuju informacije koje su već u cijelosti stavljene na raspolaganje javnosti ili nedokazane glasine i nagađanja.

- (44) Trebala bi postojati bliska veza između prijave i izravnog ili neizravnog nepovoljnog tretmana koji je doživio prijavitelj da bi se taj nepovoljni tretman smatrao osvetom i da bi slijedom toga prijavitelj mogao uživati pravnu zaštitu u tom pogledu. Kako bi se prijaviteljima mogla osigurati učinkovita zaštita kao sredstvo jačanja provedbe prava Unije, potrebno je utvrditi široku definiciju osвете koja će obuhvaćati svaku radnju ili propust na štetu tih osoba u radnom okruženju. Ovom se Direktivom, međutim, ne bi trebalo sprječavati poslodavce da donose odluke u vezi sa zaposlenjem koje nisu potaknute prijavljivanjem ili javnim razotkrivanjem.
- (45) Zaštitu od osвете kao sredstvo zaštite slobode izražavanja i slobode i pluralizma medija trebalo bi pružati osobama koje informacije o radnjama ili propustima prijavljuju unutar organizacije („unutarnje prijavljivanje”) ili vanjskom tijelu („vanjsko prijavljivanje”) i osobama koje takve informacije stave na raspolaganje javnosti, na primjer izravno javnosti putem internetskih platformi ili društvenih medija, ili medijima, izabranim dužnosnicima, organizacijama civilnog društva, sindikatima ili profesionalnim i poslovnim organizacijama.
- (46) Zviždači su osobito važan izvor za istraživačko novinarstvo. Učinkovitom zaštitom od osвете nad zviždačima povećava se pravna sigurnost potencijalnih zviždača te potiče i njihovo zviždanje u medijima. U tom pogledu zaštita zviždača kao novinarskih izvora od ključne je važnosti za zaštitu uloge istraživačkog novinarstva kao „čuvara” u demokratskim društvima.
- (47) Za učinkovito otkrivanje i sprječavanje povreda prava Unije neophodno je da relevantne informacije brzo stignu do osoba koje su najbliže izvoru problema, najsposobnije provoditi istragu i koje imaju ovlasti ispraviti problem, ako je to moguće. Stoga bi u načelu trebalo poticati prijavitelje da prvo iskoriste kanale za unutarnje prijavljivanje i obavijeste svojeg poslodavca, ako im su takvi kanali dostupni i ako se može razumno očekivati da oni funkcioniraju. To se osobito odnosi na slučajeve u kojima prijavitelji smatraju da se povreda može učinkovito ukloniti unutar dotične organizacije i da ne postoji rizik od osвете. Pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru trebali bi zbog toga uspostaviti odgovarajuće unutarnje postupke za zaprimanje prijava i daljnje postupanje na temelju njih. Zviždače bi se slično trebalo poticati i u slučajevima kada su ti kanali uspostavljeni, a da se to ne zahtijeva pravom Unije ili nacionalnim pravom. To bi načelo trebalo doprinijeti poticanju kulture dobre komunikacije i korporativne društvene odgovornosti u organizacijama, u kojoj se smatra da prijavitelji znatno doprinose samoregulaciji i izvrsnosti u organizaciji.
- (48) U pogledu pravnih subjekata u privatnom sektoru, obveza uspostave kanala za unutarnje prijavljivanje trebala bi biti razmjerna njihovoj veličini i stupnju rizičnosti njihovih aktivnosti za javni interes. Sva poduzeća s 50 ili više radnika trebala bi podlijeći obvezi uspostave kanala za unutarnje prijavljivanje, neovisno o prirodi njihovih djelatnosti, na temelju njihove obveze naplate PDV-a. Nakon odgovarajuće procjene rizika države članice mogle bi u posebnim slučajevima zahtijevati i od drugih poduzeća da uspostave kanale za unutarnje prijavljivanje, na primjer zbog znatnih rizika koji bi mogli nastati zbog njihovih djelatnosti.
- (49) Ovom se Direktivom ne bi trebalo doводити u pitanje mogućnost država članica da potiču pravne subjekte u privatnom sektoru s manje od 50 radnika na uspostavu kanala za unutarnje prijavljivanje i daljnje postupanje na temelju njih, među ostalim utvrđivanjem manje preskriptivnih zahtjeva za te kanale od onih utvrđenih ovom Direktivom, pod uvjetom da se tim zahtjevima jamči povjerljivost i savjesno daljnje postupanje.
- (50) Izuzeće malih i mikro poduzeća od obveze uspostave kanala za unutarnje prijavljivanje ne bi se trebalo primjenjivati na privatna poduzeća koja su obvezna uspostaviti kanale za unutarnje prijavljivanje na temelju akata Unije iz dijelova I.B i II. Priloga.
- (51) Trebalo bi biti jasno da bi, u slučaju pravnih subjekata u privatnom sektoru koji ne predviđaju kanale za unutarnje prijavljivanje, prijavitelji trebali moći podnijeti prijavu vanjskim kanalima nadležnim tijelima, te da bi te osobe trebale dobiti zaštitu od osвете predviđenu ovom Direktivom.
- (52) Posebno kako bi se osiguralo poštovanje pravila javne nabave u javnom sektoru, obveza uspostave kanala za unutarnje prijavljivanje trebala bi se primjenjivati na sve javne naručitelje i naručitelje na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, razmjerno njihovoj veličini.
- (53) Pod uvjetom da se osigura povjerljivost identiteta prijavitelja, svaki pojedini pravni subjekt u privatnom i javnom sektoru može sam definirati vrstu kanala za prijavljivanje koju će uspostaviti. Konkretnije, kanalima za prijavljivanje bi se osobama trebalo omogućiti prijavljivanje pisanim putem i podnošenje prijava poštom, fizičkim pretincem/pretincima za prijave ili putem internetske platforme, bilo putem intraneta ili interneta, ili usmeno prijavljivanje putem dežurne telefonske linije ili drugog sustava prijenosa glasovnih poruka, ili na oba načina. Na zahtjev prijavitelja, takvim bi se kanalima također trebalo omogućiti podnošenje prijava putem fizičkih sastanaka, unutar razumnog vremenskog okvira.

- (54) Treće osobe mogle bi također biti ovlaštene zaprimati prijave povreda u ime pravnih subjekata u privatnom i javnom sektoru, pod uvjetom da nude odgovarajuća jamstva u pogledu neovisnosti, povjerljivosti, zaštite podataka i tajnosti. Takve treće osobe mogle bi biti pružatelji usluga vanjske platforme za podnošenje prijava, vanjski savjetnici, revizori, sindikalni predstavnici ili predstavnici radnikâ.
- (55) Postupcima za unutarnje prijavljivanje trebalo bi se pravnim subjektima u privatnom sektoru omogućiti da u potpunoj povjerljivosti zaprimaju i istražuju ne samo prijave radnika subjekta i njegovih podružnica ili povezanih društava („grupa”) nego i, u mjeri u kojoj je to moguće, prijave zastupnikâ grupe i dobavljača te svih ostalih osoba koje steknu informacije u okviru aktivnosti povezanih s poslom sa subjektom i grupom.
- (56) Odabir najprikladnijih osoba ili odjela u pravnom subjektu u privatnom sektoru kao nadležnih za zaprimanje prijava i daljnje postupanje na temelju tih prijava ovisi o strukturi tog subjekta, a njihova bi uloga u svakom slučaju trebala biti takva da može osigurati neovisnost i nepostojanje sukoba interesa. U manjim subjektima to bi mogla biti dvojna uloga koju obavlja zaposlenik poduzeća koji je u dobroj poziciji za izravno izvješćivanje čelnika organizacije, primjerice glavnog službenika za usklađivanje ili glavnog službenika za ljudske potencijale, službenika za integritet, pravnog službenika ili službenika za privatnost, glavnog službenika za financije, glavnog revizora ili člana odbora.
- (57) U kontekstu unutarnjeg prijavljivanja obavješćivanje, u mjeri u kojoj je to pravno moguće te na najsveobuhvatniji mogući način, prijavitelja o daljnjem postupanju na temelju prijave ključno je za izgradnju povjerenja u učinkovitost cjelokupnog sustava zaštite zviždača i njime se smanjuje vjerojatnost od daljnjih nepotrebnih prijava ili javnog razotkrivanja. Prijavitelja bi trebalo u razumnom roku obavijestiti o predviđenom ili poduzetom daljnjem postupanju na temelju prijave te razlozima za odabir tog daljnjeg postupanja. Daljnje postupanje moglo bi uključivati, na primjer, upućivanje na druge kanale ili postupke u slučaju prijava u vezi s kojima se isključivo utječe na osobna prava prijavitelja, zaključivanje postupka zbog manjka dokaza ili iz drugih razloga, pokretanje unutarnje istrage i po mogućnosti rezultate te istrage i mjere poduzete za rješavanje dotičnog problema te upućivanje nadležnom tijelu radi provođenja daljnje istrage ako se tim informacijama ne bi dovela u pitanje unutarnja istraga ili se njima ne bi moglo utjecati na prava prijavljene osobe. U svim slučajevima prijavitelja bi trebalo obavijestiti o napretku i rezultatu istrage. Od prijavitelja bi trebalo moći zatražiti da pruži dodatne informacije tijekom istrage, ali bez obveze pružanja tih informacija.
- (58) Razuman rok za obavješćivanje prijavitelja ne bi trebao biti dulji od tri mjeseca. Ako je još u tijeku postupak utvrđivanja odgovarajućeg daljnjeg postupanja, prijavitelja bi trebalo obavijestiti o tome te o svim daljnjim povratnim informacijama koje bi trebao očekivati.
- (59) Osobe koje razmatraju mogućnost podnošenja prijava o povredama prava Unije trebale bi moći donijeti informiranu odluku o tome hoće li podnijeti prijavu, kako će podnijeti prijavu i kada će podnijeti prijavu. Pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru koji imaju postupke za unutarnje prijavljivanje trebali bi biti dužni pružati informacije o tim postupcima, kao i o postupcima vanjskog podnošenja prijava relevantnim nadležnim tijelima. Ključno je da te informacije budu jasne i lako dostupne, uključujući, u mjeri u kojoj je to moguće, ne samo radnicima nego i drugim osobama koje tijekom obavljanja svojih aktivnosti povezanih s poslom uspostavljaju kontakt sa subjektom, kao što su pružatelji usluga, distributeri, dobavljači i poslovni partneri. Na primjer, takve informacije mogle bi se objaviti na vidljivom mjestu kojem mogu pristupiti sve te osobe i na internetskim stranicama subjekta te bi se mogle uključiti u tečajeve i seminare osposobljavanja o etici i integritetu.
- (60) Kako bi se omogućilo učinkovito otkrivanje i sprječavanje povreda prava Unije, treba osigurati da potencijalni zviždači mogu jednostavno i uz zaštitu povjerljivosti dostaviti informacije koje posjeduju relevantnim nadležnim tijelima koja mogu, ako je moguće, provesti istragu i ispraviti problem.
- (61) Može se dogoditi da ne postoje unutarnji kanali ili da su bili upotrijebljeni, ali da nisu pravilno funkcionirali, na primjer jer se s prijavom nije postupalo s dužnom pažnjom ili u razumnom roku, ili nije bila poduzeta odgovarajuća mjera za uklanjanje povrede unatoč tome što su rezultati predmetne unutarnje istrage potvrdili postojanje povrede.
- (62) U drugim slučajevima, ne može se opravdano očekivati da će upotreba unutarnjih kanala pravilno funkcionirati. To je osobito slučaj kada prijavitelji imaju valjane razloge vjerovati da bi pretrpjele osvetu zbog prijave, među ostalim zbog kršenja svoje obveze povjerljivosti, ili da bi nadležna tijela bila u boljem položaju za poduzimanje djelotvornih mjera u svrhu uklanjanja povrede. Nadležna tijela bila bi primjerice u boljem položaju ako

je glavni nositelj odgovornosti u radnom okruženju upleten u povredu, ili postoji rizik da bi se povredu ili povezane dokaze moglo sakriti ili uništiti; ili bi, u općenitijem smislu, na neki drugi način mogla biti ugrožena djelotvornost istražnih mjera nadležnih tijela, kao u slučaju prijave o dogovorima kartela i ostalim povredama pravila o tržišnom natjecanju; ili je potrebno hitno djelovanje u vezi s povredom, na primjer radi zaštite zdravlja i sigurnosti osoba ili zaštite okoliša. U svim slučajevima trebala bi se pružiti zaštita osobama koje podnose prijave vanjskim kanalima nadležnim tijelima i, prema potrebi, institucijama, tijelima, uredima ili agencijama Unije. Ovom bi se Direktivom također trebala pružiti zaštita u slučajevima u kojima se na temelju prava Unije ili nacionalnog prava od prijavitelja zahtijeva da prijavu podnesu nadležnim nacionalnim tijelima, na primjer u sklopu svojih poslovnih dužnosti i odgovornosti ili zato što je povreda kazneno djelo.

- (63) Nepovjerenje u učinkovitost podnošenja prijave jedan je od glavnih čimbenika koji odvrćaju potencijalne židače. U skladu s tim, postoji potreba za uvođenjem jasne obveze za nadležna tijela da uspostave odgovarajuće kanale za vanjsko prijavljivanje, da s dužnom pažnjom dalje postupaju na temelju zaprimljenih prijava te da, u razumnom roku, prijaviteljima dostave povratne informacije.
- (64) Države članice trebale bi imenovati tijela nadležna za zaprimanje informacija o povredama obuhvaćenima područjem primjene ove Direktive i za odgovarajuće daljnje postupanje na temelju tih prijava. Takva nadležna tijela mogla bi biti pravosudna tijela, regulatorna ili nadzorna tijela nadležna u određenim dotičnim područjima, ili tijela općenitije nadležnosti na središnjoj razini unutar države članice, tijela za izvršavanje zakonodavstva, tijela za borbu protiv korupcije ili pravobranitelji.
- (65) Kao primatelji prijave, tijela koja su imenovana nadležnima trebala bi imati nužne sposobnosti i ovlasti za osiguravanje odgovarajućeg daljnjeg postupanja, uključujući procjenjivanje točnosti navoda iz prijave i uklanjanje prijavljenih povreda pokretanjem unutarnje istrage, istrage, progona ili mjera za povrat sredstava ili drugih korektivnih mjera, u skladu sa svojim mandatom. Alternativno bi ta tijela trebala imati potrebne ovlasti za upućivanje prijave drugom tijelu koje bi trebalo istražiti prijavljenu povredu, osiguravajući pritom da takvo tijelo dalje postupa na odgovarajući način. Osobito u slučajevima u kojima žele uspostaviti kanale za vanjsko prijavljivanje na središnjoj razini, na primjer u području državnih potpora, države članice trebale bi uspostaviti primjerene zaštitne mjere kako bi osigurale da se poštuju zahtjevi u pogledu neovisnosti i autonomije utvrđeni ovom Direktivom. Uspostavom takvih kanala za vanjsko prijavljivanje ne bi se trebalo utjecati na ovlasti država članica ili Komisije u pogledu nadzora u području državnih potpora niti bi se ovom Direktivom trebalo utjecati na isključivu nadležnost Komisije u vezi s izjavom o spojivosti mjera državne potpore osobito na temelju članka 107. stavka 3. UFEU-a. U vezi s povredama članaka 101. i 102. UFEU-a države članice trebale bi nadležnim tijelima imenovati ona tijela na koja se upućuje u članku 35. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003⁽³⁵⁾ ne dovodeći u pitanje ovlasti Komisije u tom području.
- (66) Nadležna tijela također bi trebala dostaviti povratne informacije prijaviteljima o predviđenom ili poduzetom daljnjem postupanju, na primjer o upućivanju na drugo nadležno tijelo, zaključivanju postupka zbog manjka dokaza ili zbog drugih razloga ili pokretanju istrage i po mogućnosti o rezultatima te istrage i svim mjerama poduzetim za rješavanje dotičnog problema, kao i o razlozima za odabir tog daljnjeg postupanja. Obavješćivanjem o konačnom rezultatu istraga ne bi se trebalo utjecati na primjenjiva pravila Unije koja obuhvaćaju moguća ograničenja objave odluka u području financijske regulative. To bi se *mutatis mutandis* trebalo primjenjivati u području oporezivanja trgovačkih društava ako su slična ograničenja predviđena primjenjivim nacionalnim pravom.
- (67) Daljnje postupanje i dostava povratnih informacija trebali bi se odviti u razumnom roku, imajući u vidu potrebu brzog rješavanja problema koji je predmet prijave i potrebu za izbjegavanjem nepotrebnog javnog razotkrivanja. Taj rok ne bi trebao biti dulji od tri mjeseca, ali bi se mogao produljiti na šest mjeseci ako je to potrebno zbog posebnih okolnosti predmeta, osobito zbog prirode i složenosti predmeta prijave, u vezi s kojim može biti potrebna dugotrajna istraga.
- (68) U određenim područjima prava Unije kao što su zlouporaba tržišta, odnosno u Uredbi (EU) br. 596/2014 i Provedbenoj direktivi (EU) 2015/2392, civilno zrakoplovstvo, odnosno u Uredbi (EU) br. 376/2014, ili sigurnost odobalnih naftnih ili plinskih djelatnosti, odnosno u Direktivi 2013/30/EU, već je predviđena uspostava kanala za unutarnje i vanjsko prijavljivanje. Obveze uspostave takvih kanala utvrđene ovom Direktivom trebale bi se u što većoj mjeri temeljiti na postojećim kanalima predviđenima posebnim aktima Unije.

⁽³⁵⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2003 Vijeća od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima 81. i 82. Ugovora o EZ-u (SL L 1, 4.1.2003., str. 1.).

- (69) Komisija te neka tijela, uredi i agencije Unije, kao što su Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF), Europska agencija za pomorsku sigurnost (EMSA), Europska agencija za sigurnost zračnog prometa (EASA), Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) i Europska agencija za lijekove (EMA), već su uspostavili kanale za vanjsko prijavljivanje i postupke za zaprimanje prijava o povredama koje su obuhvaćene područjem primjene ove Direktive, kojima se većinom predviđa povjerljivost identiteta prijavitelja. Ovom Direktivom ne bi se trebalo utjecati na takve kanale i postupke za vanjsko prijavljivanje, ako postoje, ali bi se trebalo osigurati da se na osobe koje podnose prijave institucijama, tijelima, uredima ili agencijama Unije primjenjuju zajednički minimalni standardi zaštite širom Unije.
- (70) Kako bi se osigurala učinkovitost postupaka za daljnje postupanje na temelju prijava i uklanjanje povreda dotičnih pravila Unije, države članice trebale bi moći poduzimati mjere za rasterećivanje nadležnih tijela u pogledu prijava o neznatnim povredama odredaba u okviru područja primjene ove Direktive, repetitivnih prijava ili prijava o povredama dodatnih odredaba, primjerice odredaba o obvezi dokumentacije ili o obvezi obavješćivanja. Takve mjere mogle bi se sastojati od omogućavanja toga da nadležna tijela nakon odgovarajuće procjene predmeta odluče da je prijavljena povreda očito neznatna te da u vezi s njom nije potrebno daljnje postupanje na temelju ove Direktive, osim zaključivanja postupka. Države članice također bi trebale moći nadležnim tijelima omogućiti da zaključe postupak u vezi s repetitivnim prijavama koje ne sadržavaju značajne nove informacije u odnosu na prethodnu prijavu u vezi s kojom su relevantni postupci zaključeni, osim ako je drukčiji oblik daljnjeg postupanja opravdan novim pravnim ili činjeničnim okolnostima. Nadalje, u slučaju velikog priljeva prijava države članice trebale bi moći nadležnim tijelima omogućiti da prednost daju obradi prijava koje se odnose na ozbiljne povrede ili povrede ključnih odredaba u okviru područja primjene ove Direktive.
- (71) Ako je tako predviđeno pravom Unije ili nacionalnim pravom, nadležna tijela trebala bi upućivati predmete ili relevantne informacije o povredama institucijama, tijelima, uredima ili agencijama Unije, među ostalim, za potrebe ove Direktive, OLAF-u i Uredu europskog javnog tužitelja (EPPO), ne dovodeći u pitanje mogućnost da se prijavitelj obrati izravno tim tijelima, uredima ili agencijama Unije.
- (72) U mnogim područjima politika obuhvaćenima materijalnim područjem primjene ove Direktive postoje mehanizmi suradnje putem kojih nacionalna nadležna tijela razmjenjuju informacije i provode mjere u sklopu daljnjeg postupanja u vezi s povredama pravila Unije s prekograničnom dimenzijom. Primjeri sežu od sustava za upravnu pomoć i suradnju uspostavljenog Provedbenom odlukom Komisije (EU) 2015/1918 ⁽³⁶⁾, u slučajevima prekograničnih povreda zakonodavstva Unije o poljoprivredno-prehrambenom lancu, i mreže za prijevare povezane s hranom u skladu s Uredbom (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁷⁾, sustava brzog uzbunjivanja za opasne neprehrambene proizvode uspostavljenog Uredbom (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁸⁾, mreže za suradnju u zaštiti potrošača u skladu s Uredbom (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁹⁾ do foruma za usklađivanje s propisima o okolišu i upravljanje okolišem osnovanog Odlukom Komisije od 18. siječnja 2018. ⁽⁴⁰⁾, Europske mreže tijela za tržišno natjecanje u skladu s Uredbom (EZ) br. 1/2003 i administrativne suradnje u području oporezivanja u skladu s Direktivom Vijeća 2011/16/EU ⁽⁴¹⁾. Nadležna tijela država članica trebala bi u potpunosti iskoristiti takve postojeće mehanizme suradnje prema potrebi u sklopu svoje obveze daljnjeg postupanja na temelju prijava koje se tiču povreda obuhvaćenih područjem primjene ove Direktive. Usto, tijela država članica mogla bi surađivati i izvan postojećih mehanizama suradnje u slučajevima povreda s prekograničnom dimenzijom u područjima u kojima takvi mehanizmi suradnje ne postoje.
-
- ⁽³⁶⁾ Provedbena odluka Komisije (EU) 2015/1918 od 22. listopada 2015. o uspostavi sustava za upravnu pomoć i suradnju („sustav AAC”) u skladu s Uredbom (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća o službenim kontrolama koje se provode radi provjeravanja poštivanja propisa o hrani i hrani za životinje te propisa o zdravlju i dobrobiti životinja (SL L 280, 24.10.2015., str. 31.).
- ⁽³⁷⁾ Uredba (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o službenim kontrolama koje se provode radi provjeravanja poštivanja propisa o hrani i hrani za životinje te propisa o zdravlju i dobrobiti životinja (SL L 165, 30.4.2004., str. 1.).
- ⁽³⁸⁾ Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.).
- ⁽³⁹⁾ Uredba (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. listopada 2004. o suradnji između nacionalnih tijela odgovornih za provedbu zakona o zaštiti potrošača (Uredba o suradnji u zaštiti potrošača) (SL L 364, 9.12.2004., str. 1.).
- ⁽⁴⁰⁾ Odluka Komisije od 18. siječnja 2018. o osnivanju skupine stručnjaka za usklađivanje s propisima o okolišu i upravljanje okolišem (SL C 19, 19.1.2018., str. 3.).
- ⁽⁴¹⁾ Direktiva Vijeća 2011/16/EU od 15. veljače 2011. o administrativnoj suradnji u području oporezivanja i stavljanju izvan snage Direktive 77/799/EEZ (SL L 64, 11.3.2011., str. 1.).

- (73) Kako bi se omogućila učinkovita komunikacija s članovima osoblja odgovornima za postupanje s prijavama, nužno je da nadležna tijela uspostave kanale koji su prilagođeni korisnicima i sigurni, kojima se osigurava povjerljivost pri zaprimanju informacija o povredi koje pruži prijavitelj i postupanju s njima te kojima se omogućuje čuvanje informacija u trajnom obliku kako bi se omogućile daljnje istrage. Zbog toga bi moglo biti nužno odvojiti te kanale od općih kanala putem kojih nadležna tijela komuniciraju s javnosti kao što su uobičajeni javni sustavi za podnošenje pritužbi ili kanali putem kojih nadležno tijelo komunicira na unutarnjoj razini i s trećim osobama tijekom uobičajenog poslovanja.
- (74) Članovi osoblja nadležnih tijela koji su odgovorni za postupanje s prijavama trebali bi biti stručno osposobljeni, među ostalim o primjenjivim pravilima o zaštiti podataka, kako bi postupali s prijavama i osigurali komunikaciju s prijaviteljem te kako bi na odgovarajući način dalje postupali na temelju prijave.
- (75) Osobe koje namjeravaju podnijeti prijavu trebale bi moći donijeti informiranu odluku o tome hoće li podnijeti prijavu, kako će podnijeti prijavu i kada će podnijeti prijavu. Nadležna tijela stoga bi trebala pružiti jasne i lako dostupne informacije o dostupnim kanalima za prijavljivanje nadležnim tijelima, o primjenjivim postupcima te o članovima osoblja odgovornima za postupanje s prijavama u tim tijelima. Sve informacije o prijavama trebale bi biti transparentne, lako razumljive i pouzdane s ciljem promicanja podnošenja prijave, a ne odvratanja od toga.
- (76) Države članice trebale bi osigurati da nadležna tijela imaju odgovarajuće postupke zaštite za obradu prijave i za zaštitu osobnih podataka osoba koje se spominju u prijavi. Takvim postupcima trebalo bi osigurati zaštitu identiteta svakog prijavitelja, prijavljene osobe i trećih osoba koje se spominju u prijavi, primjerice svjedoka ili kolega, u svim fazama postupka.
- (77) Nužno je da članovi osoblja nadležnog tijela koji su odgovorni za postupanje s prijavama i članovi osoblja nadležnog tijela koji imaju pravo pristupa informacijama koje je dostavio prijavitelj poštuju obvezu čuvanja poslovne tajne i povjerljivosti pri prosjeđivanju podataka unutar nadležnog tijela i izvan njega, među ostalim i ako nadležno tijelo otvori istragu ili unutarnju istragu ili poduzme mjere izvršenja u vezi s prijavom.
- (78) Redovitim preispitivanjem postupaka nadležnih tijela i razmjenom dobre prakse među tim tijelima trebalo bi jamčiti da su ti postupci primjereni i da stoga služe svrsi.
- (79) Osobe koje javno razotkriju informacije trebale bi imati pravo na zaštitu u slučajevima u kojima, unatoč unutarnjem i vanjskom prijavljivanju, povreda nije uklonjena, na primjer u slučajevima u kojima povreda nije primjereno procijenjena ili istražena ili nije poduzeta odgovarajuća korektivna mjera. Primjerenost daljnjeg postupanja trebalo bi procijeniti prema objektivnim kriterijima, povezanim s obvezom nadležnih tijela da procijene točnost navoda i stanu na kraj svim mogućim povredama prava Unije. Stoga će primjerenost daljnjeg postupanja ovisiti o okolnostima pojedinačnog slučaja i prirodi pravila koja su povrijeđena. Osobito bi odluka tijela da je povreda očito bila neznatna te da daljnje postupanje, osim zaključivanja postupka, nije bilo potrebno mogla predstavljati odgovarajuće daljnje postupanje na temelju ove Direktive.
- (80) Osobe koje javno razotkriju informacije trebale bi također imati pravo na zaštitu u slučajevima u kojima imaju opravdane razloge vjerovati da postoji neposredna ili očita opasnost za javni interes ili rizik od nepopravljive štete, uključujući štetu za fizički integritet osobe.
- (81) Osobe koje javno razotkriju informacije trebale bi također imati pravo na zaštitu ako imaju opravdane razloge vjerovati da u slučaju vanjskog prijavljivanja postoji rizik od osвете ili su izgledi da će se povreda učinkovito ukloniti niski, zbog posebnih okolnosti slučaja, primjerice ako bi dokazi mogli biti skriveni ili uništeni ili ako bi tijelo moglo biti u dosluhu s počiniteljem povrede odnosno sudjelovati u povredi.
- (82) Zaštita povjerljivosti identiteta prijavitelja tijekom postupka prijave i istraga potaknutih prijavom ključna je *ex ante* mjera za sprječavanje osвете. Identitet prijavitelja trebalo bi moći otkriti samo ako je to nužna i razmjerna obveza prema pravu Unije ili nacionalnom pravu u kontekstu istraga koje provode tijela ili sudskog postupka, osobito radi zaštite prava na obranu prijavljenih osoba. Takva obveza mogla bi proizlaziti osobito iz Direktive 2012/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁽⁴²⁾. Zaštitu povjerljivosti ne bi trebalo primjenjivati ako prijavitelj namjerno otkrije svoj identitet u kontekstu javnog razotkrivanja.

⁽⁴²⁾ Direktiva 2012/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o pravu na informiranje u kaznenom postupku (SL L 142, 1.6.2012., str. 1.).

- (83) Svaka obrada osobnih podataka na temelju ove Direktive, uključujući razmjenu ili prijenos osobnih podataka koje obavljaju nadležna tijela, trebala bi se obavljati u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴³⁾ i Direktivom (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁴⁾. Svaka razmjena ili prijenos informacija koje obavljaju institucije, tijela, uredi ili agencije Unije trebali bi se obavljati u skladu s Uredbom (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁵⁾. Posebno bi trebalo voditi računa o načelima obrade osobnih podataka iz članka 5. Uredbe (EU) 2016/679, članka 4. Direktive (EU) 2016/680 i članka 4. Uredbe (EU) 2018/1725 te o načelu tehničke i integrirane zaštite podataka iz članka 25. Uredbe (EU) 2016/679, članka 20. Direktive (EU) 2016/680 i članka 27. i 85. Uredbe (EU) 2018/1725.
- (84) Postupci predviđeni ovom Direktivom i povezani s daljnjim postupanjem na temelju prijava o povredama prava Unije u područjima obuhvaćenima njezinim područjem primjene važan su cilj od općeg javnog interesa Unije i država članica, u smislu članka 23. stavka 1. točke (e) Uredbe (EU) 2016/679, s obzirom na to da se njima poboljšava izvršenje prava i politika Unije u posebnim područjima u kojima se povredama prava može nanijeti ozbiljna šteta javnom interesu. Učinkovita zaštita povjerljivosti identiteta prijavitelja nužna je za zaštitu prava i sloboda drugih, osobito prava i sloboda prijavitelja, kako se predviđa člankom 23. stavkom 1. točkom (i) Uredbe (EU) 2016/679. Države članice trebale bi osigurati učinkovitost ove Direktive, među ostalim, prema potrebi, ograničavanjem putem zakonodavnih mjera ostvarivanja određenih prava na zaštitu podataka prijavljenih osoba u skladu s člankom 23. stavkom 1. točkama (e) i (i) te člankom 23. stavkom 2. Uredbe (EU) 2016/679 u mjeri i koliko je potrebno za sprječavanje i rješavanje pokušaja sprječavanja prijavljivanja ili kočenja, ometanja ili usporavanja daljnjeg postupanja, osobito istraga, ili pokušaja otkrivanja identiteta prijavitelja.
- (85) Učinkovita zaštita povjerljivosti identiteta prijavitelja jednako je nužna za zaštitu prava i sloboda drugih, osobito prava i sloboda prijavitelja, u slučajevima u kojima s prijavama postupaju tijela kako su definirana u članku 3. točki 7. Direktive (EU) 2016/680. Države članice trebale bi osigurati učinkovitost ove Direktive, među ostalim, prema potrebi, ograničavanjem putem zakonodavnih mjera ostvarivanja određenih prava na zaštitu podataka prijavljenih osoba u skladu s člankom 13. stavkom 3. točkama (a) i (e), člankom 15. stavkom 1. točkama (a) i (e), člankom 16. stavkom 4. točkama (a) i (e) te člankom 31. stavkom 5. Direktive (EU) 2016/680 u mjeri i koliko je potrebno za sprječavanje i rješavanje pokušaja sprječavanja prijavljivanja, kočenja, ometanja ili usporavanja daljnjeg postupanja, osobito istraga, ili pokušaja otkrivanja identiteta prijavitelja.
- (86) Države članice trebale bi osigurati da se vodi primjerena evidencija o svim prijavama koje se odnose na povrede, da je svaka prijava dostupna te da se informacije zaprimljene putem prijava mogu prema potrebi iskoristiti kao dokaz pri mjerama izvršenja.
- (87) Prijavitelji bi trebali biti zaštićeni od svih oblika osвете, izravne ili neizravne, koju su poduzeli, poticali ili koju odobravaju njihov poslodavac ili klijent ili primatelj usluga i osobe koje za njih rade ili djeluju u njihovo ime, uključujući kolege i upravitelje u istoj organizaciji ili u drugim organizacijama s kojima je prijavitelj u kontaktu tijekom obavljanja svojih aktivnosti povezanih s poslom.
- (88) Nesuzbijanje i nekažnjavanje osвете ima odvraćajući učinak na potencijalne zviždače. Jasna pravna zabrana osвете imala bi važan odvraćajući učinak, koji bi dodatno pojačale odredbe o osobnoj odgovornosti i sankcijama za počinitelje osвете.

⁽⁴³⁾ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

⁽⁴⁴⁾ Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP (SL L 119, 4.5.2016., str. 89.).

⁽⁴⁵⁾ Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39.).

- (89) Potencijalne zviždače koji nisu sigurni kako podnijeti prijavu ili hoće li na kraju biti zaštićeni može se obeshrabrati od podnošenja prijave. Države članice trebale bi osigurati pružanje relevantnih i točnih informacija u tom pogledu javnosti na jasan i lako dostupan način. Trebali bi biti dostupni pojedinačni, nepristrani i povjerljivi besplatni savjeti o tome, primjerice, jesu li dotične informacije obuhvaćene primjenjivim pravilima o zaštiti zviždača, koji bi kanal za prijavljivanje bilo najbolje upotrijebiti i koji su drugi postupci dostupni ako informacije nisu obuhvaćene primjenjivim pravilima, takozvano „označivanje”. Davanjem pristupa takvim savjetima osigurava se podnošenje prijave odgovarajućim kanalima na odgovoran način te pravodobno otkrivanje povreda, pa čak i njihovo sprječavanje. Takve savjete i informacije mogao bi pružiti informacijski centar ili jedinstveno i neovisno upravno tijelo. Države članice mogle bi odlučiti takvim savjetovanjem obuhvatiti i pravna savjetovanja. Ako takve savjete prijaviteljima pružaju organizacije civilnog društva koje obvezuje dužnost čuvanja povjerljive naravi zaprimljenih informacija, države članice trebale bi osigurati da takve organizacije ne pretrpe osvetu, primjerice u obliku ekonomske štete ograničavanjem njihova pristupa financiranju ili njihovim stavljanjem na crnu listu, čime bi se moglo kočiti pravilno funkcioniranje organizacije.
- (90) Nadležna tijela trebala bi prijaviteljima pružiti potporu koja im je potrebna kako bi učinkovito pristupili zaštiti. Osobito bi trebala pružiti dokaz ili drugu dokumentaciju koji su potrebni kako bi se drugim tijelima ili sudovima potvrdilo da se odvijalo vanjsko prijavljivanje. U određenim nacionalnim okvirima i u određenim slučajevima prijavitelji mogu ishoditi različite potvrde da ispunjavaju uvjete iz primjenjivih pravila. Neovisno o tim mogućnostima, oni bi trebali imati učinkovit pristup sudskom preispitivanju te u tom slučaju sudovi odlučuju, na temelju pojedinačnih okolnosti predmeta, ispunjavaju li uvjete iz primjenjivih pravila.
- (91) Pravne ili ugovorne obveze pojedinaca, kao što su ugovorne klauzule o odanosti ili dogovori o povjerljivosti ili o neotkrivanju informacija, ne bi smjele služiti kao osnova za sprječavanje podnošenja prijave, uskraćivanje zaštite prijaviteljima ili njihovo sankcioniranje zbog prijavljivanja informacija o povredama ili njihovog javnog razotkrivanja u slučajevima u kojima je pružanje informacija obuhvaćenih područjem primjene takvih klauzula i dogovora nužno za razotkrivanje povrede. Ako su ispunjeni ti uvjeti, prijavitelji ne bi trebali ni na koji način snositi odgovornost, bilo građansku, kaznenu ili upravnu odnosno u vezi sa zaposlenjem. Primjereno je da postoji zaštita od odgovornosti za podnošenje prijave ili javno razotkrivanje na temelju ove Direktive informacija u vezi s kojima je prijavitelj imao opravdane razloge vjerovati da su podnošenje prijave ili javno razotkrivanje bili nužni za razotkrivanje povrede na temelju ove Direktive. Takvom zaštitom ne bi trebalo obuhvatiti suvišne informacije koje je osoba otkrila u izostanku takvih opravdanih razloga.
- (92) Ako prijavitelji zakonito pribave informacije o povredama koje su prijavljene ili dokumente koje sadržavaju te informacije ili dobiju pristup njima, trebali bi biti oslobođeni odgovornosti. To bi se trebalo primjenjivati i na slučajeve u kojima prijavitelji otkriju sadržaj dokumenata kojima mogu zakonito pristupiti i na slučajeve u kojima izrađuju preslike takvih dokumenata ili ih uklanjaju iz prostora organizacije u kojoj su zaposleni, čime krše ugovorne ili druge klauzule kojima je predviđeno da su relevantni dokumenti u vlasništvu organizacije. Prijavitelji bi također trebali biti oslobođeni odgovornosti u slučajevima u kojima se pribavljanjem relevantnih informacija ili dokumenata ili pristupom njima postavlja pitanje građanske ili upravne odgovornosti ili odgovornosti povezane sa zaposlenjem. Primjeri bi bili slučajevi u kojima su prijavitelji pribavili informacije pristupanjem e-pošti kolege ili dokumentima koje inače ne upotrebljavaju u opsegu svojeg posla, fotografiranjem prostorija organizacije ili pristupanjem mjestima kojima obično nemaju pristup. Ako su prijavitelji pribavili relevantne informacije ili dokumente ili su im pristupili počinjenjem kaznenog djela, poput nedopuštenog fizičkog ulaska na posjed ili hakerskog napada, njihova kaznena odgovornost trebala bi i dalje biti uređena primjenjivim nacionalnim pravom, ne dovodeći u pitanje zaštitu koja se pruža u skladu s člankom 21. stavkom 7. ove Direktive. Slično tome, svaka druga potencijalna odgovornost prijavitelja proizišla iz radnje ili propusta koji su nepovezani s podnošenjem prijave ili nisu potrebni za razotkrivanje povrede na temelju ove Direktive trebala bi i dalje biti uređena primjenjivim pravom Unije ili nacionalnim pravom. U tim slučajevima nacionalni sudovi trebali bi procijeniti odgovornost prijavitelja s obzirom na sve relevantne činjenične informacije te uzimajući u obzir pojedinačne okolnosti slučaja, među ostalim potrebu i razmjernost radnje ili propusta u vezi s prijavom ili javnim razotkrivanjem.
- (93) Osveta bi se mogla opravdavati na nekoj drugoj osnovi, a ne na temelju podnošenja prijave i prijaviteljima može biti vrlo teško dokazati povezanost između prijave i osvete, dok počinitelji osvete mogu imati veće mogućnosti i sredstva za evidentiranje poduzetih mjera i obrazloženja. Stoga, kada prijavitelj dokaže *prima facie*

da je prijavio povrede ili javno razotkrio informacije u skladu s ovom Direktivom i pretrpio štetu, teret dokazivanja trebao bi se prebaciti na osobu koja je poduzela štetno djelovanje i koja bi potom trebala dokazati da to djelovanje nije ni na koji način bilo povezano s podnošenjem prijave ili javnim razotkrivanjem.

- (94) Povrh izričite zabrane osвете predviđene zakonom, pristup pravnim sredstvima i nadoknadi štete od ključne je važnosti za prijavitelje koji trpe osvetu. Odgovarajuće pravno sredstvo u svakom bi se slučaju trebalo utvrditi prema vrsti pretrpljene osвете, a šteta pretrpljena u takvim slučajevima trebala bi se u potpunosti nadoknaditi u skladu s nacionalnim pravom. Odgovarajuće pravno sredstvo može biti u obliku vraćanja na radno mjesto, na primjer u slučaju otkaza, premještanja ili nazadovanja, ili uskraćivanja osposobljavanja ili napredovanja, ili u obliku obnove ukinute dozvole, licencije ili ugovora; naknade za stvarne i buduće financijske gubitke, na primjer za izgubljene prethodne plaće, ali i za budući gubitak prihoda, troškove povezane s promjenom zanimanja; i naknade za drugu ekonomsku štetu, kao što su pravni troškovi i troškovi liječenja i za nematerijalnu štetu, kao što su bol i patnja.
- (95) Iako se vrste pravnih sredstava mogu razlikovati među pravnim sustavima, njima bi se trebalo osigurati da je naknada ili odšteta stvarna i učinkovita na način koji je razmjernan u odnosu na pretrpljenu štetu i odvrćajući. U tom su kontekstu relevantna načela europskog stupa socijalnih prava, osobito načelo 7. u skladu s kojim „Prije dobivanja otkaza radnici imaju pravo biti upoznati s razlozima za njegovo dobivanje i mora im se dati razuman otkazni rok. Radnici imaju pravo pristupa djelotvornom i nepristranom rješavanju sporova, a u slučaju neopravdanog otkaza imaju pravo na pravnu zaštitu, uključujući primjerenu kompenzaciju.” Pravnim sredstvima uspostavljenima na nacionalnoj razini ne bi trebalo obeshrabrati potencijalne buduće zviždače. Na primjer, pružanje naknade kao alternativne mogućnosti vraćanja na posao u slučaju otkaza moglo bi uzrokovati sustavnu praksu, posebno kod većih organizacija, što bi imalo odvrćajući učinak na buduće zviždače.
- (96) Prijaviteljima su od posebne važnosti privremena pravna sredstva do okončanja sudskih postupaka koji mogu biti dugotrajni. Osobito, mjere u okviru privremene pomoći predviđene nacionalnim pravom također bi trebale biti dostupne prijaviteljima radi sprječavanja prijetnji, pokušaja osвете ili kontinuiranog osvećivanja, kao što je uznemiravanje, ili radi sprječavanja oblika osвете, kao što je otkaz, koje može biti teško poništiti nakon protoka duljih razdoblja i koje mogu financijski uništiti pojedinca, što je mogućnost koja može ozbiljno obeshrabrati potencijalne zviždače.
- (97) Mjere poduzete protiv prijavitelja izvan radnog okruženja u obliku postupaka, primjerice, povezanih s klevetom, povredom autorskog prava, poslovnim tajnama, povjerljivošću i zaštitom osobnih podataka, također mogu imati znatan odvrćajući učinak na zviždanje. U takvim postupcima prijavitelji bi se trebali za potrebe svoje obrane moći osloniti na to da su prijavili povrede ili javno razotkrili informacije u skladu s ovom Direktivom, pod uvjetom da su prijavljene ili javno razotkrivene informacije bile nužne za razotkrivanje povrede. U takvim slučajevima osoba koja pokreće postupak trebala bi snositi teret dokazivanja da prijavitelj ne ispunjava uvjete utvrđene u ovoj Direktivi.
- (98) Direktivom (EU) 2016/943 Europskog parlamenta i Vijeća⁽⁴⁶⁾ utvrđuju se pravila za osiguravanje dostatne i dosljedne razine pravne zaštite u okviru građanskog prava u slučaju nezakonitog pribavljanja, upotrebe ili otkrivanja poslovne tajne. Međutim, njome se također predviđa da se pribavljanje, upotreba ili otkrivanje poslovne tajne smatraju zakonitima u mjeri u kojoj je to dopušteno pravom Unije. Osobama koje otkriju poslovne tajne pribavljene u radnom okruženju trebala bi se pružiti samo zaštita zajamčena ovom Direktivom, među ostalim, u smislu da ne snose građansku odgovornost, pod uvjetom da ispunjavaju uvjete utvrđene u ovoj Direktivi, uključujući činjenicu da je otkrivanje bilo nužno kako bi se razotkrila povreda obuhvaćena materijalnim područjem primjene ove Direktive. Ako su ispunjeni ti uvjeti, otkrivanja poslovnih tajni trebaju se smatrati dopuštenima u okviru prava Unije u smislu članka 3. stavka 2. Direktive (EU) 2016/943. Nadalje, obje bi se direktive trebale smatrati komplementarnima, a mjere, postupci i pravna sredstva koji su potrebni radi osiguravanja dostupnosti pravne zaštite u okviru građanskog prava, kao i izuzeća predviđeni Direktivom (EU) 2016/943 trebali bi se i dalje primjenjivati na sva otkrivanja poslovnih tajni izvan područja primjene ove Direktive. Nadležna tijela koja primaju informacije o povredama koje uključuju poslovne tajne trebala bi osigurati da se one ne upotrebljavaju niti otkrivaju u svrhe koje prelaze ono što je potrebno za pravilno daljnje postupanje na temelju prijava.

⁽⁴⁶⁾ Direktiva (EU) 2016/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o zaštiti neotkrivenih znanja i iskustva te poslovnih informacija (poslovne tajne) od nezakonitog pribavljanja, korištenja i otkrivanja (SL L 157, 15.6.2016., str. 1.).

- (99) Relevantni pravni troškovi mogu predstavljati znatan trošak za prijavitelje kada osporavaju mjere osvete koje su poduzete protiv njih u sudskom postupku. Iako bi na kraju postupka mogle dobiti povrat takvih troškova, možda ih neće moći platiti ako im budu naplaćeni na početku postupka, posebno ako su nezaposlene i na crnoj listi. Pomoć u kaznenim postupcima, posebno ako prijavitelji ispunjavaju uvjete iz Direktive (EU) 2016/1919 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁷⁾, i općenito pomoć osobama koje su u teškom financijskom položaju može u nekim slučajevima biti od ključne važnosti za učinkovito ostvarivanje njihovih prava na zaštitu.
- (100) Prava prijavljene osobe trebala bi biti zaštićena kako bi se izbjegla šteta za ugled ili druge negativne posljedice. Nadalje, prava prijavljene osobe na obranu i pristup pravnim sredstvima trebalo bi potpuno poštovati u svakoj fazi postupka nakon prijave, u skladu s člancima 47. i 48. Povelje. Države članice trebale bi zaštititi povjerljivost identiteta prijavljene osobe i zajamčiti joj prava na obranu, uključujući pravo na pristup predmetu, pravo na saslušanje i pravo na djelotvoran pravni lijek protiv odluke koja se na nju odnosi u skladu s primjenjivim postupcima utvrđenima u nacionalnom pravu u kontekstu istraga ili naknadnog pravosudnog postupka.
- (101) Osoba koja je izravno ili neizravno pretrpjela štetu zbog prijavljivanja ili javnog razotkrivanja netočnih ili zavaravajućih informacija trebala bi zadržati zaštitu i sva pravna sredstva koja su joj dostupna u skladu s pravilima iz općeg nacionalnog prava. Ako su takve netočne ili zavaravajuće informacije prijavljene ili javno razotkrivene namjerno i svjesno, prijavljene osobe trebale bi imati pravo na naknadu u skladu s nacionalnim pravom.
- (102) Kaznenopravne, građanskopravne ili upravnopravne sankcije nužne su za osiguravanje djelotvornosti pravila o zaštiti zviždača. Sankcijama protiv osoba koje poduzimaju osvetu ili druge štetne mjere protiv prijavitelja može se odvratiti od poduzimanja takvih mjera. Nužne su i sankcije protiv osoba za koje je dokazano da su svjesno prijavile ili javno razotkrile lažne informacije o povredama kako bi se suzbilo daljnje zlonamjerno prijavljivanje i očuvala vjerodostojnost sustava. Razmjernošću takvih sankcija trebalo bi osigurati da one nemaju odvratajući učinak na potencijalne zviždače.
- (103) Svaka odluka koju donesu tijela kojom se negativno utječe na prava dodijeljena ovom Direktivom, a posebno odluke kojima nadležna tijela odluče zaključiti postupak u vezi s prijavljenom povredom jer je očito neznatna ili jer je prijava repetitivna, ili odluče da određena prijava ne zaslužuje prioritarno postupanje, podliježe sudskom preispitivanju u skladu s člankom 47. Povelje.
- (104) Ovom Direktivom uvode se minimalni standardi i države članice trebale bi moći uvesti ili zadržati odredbe koje su povoljnije za prijavitelja, uz uvjet da se tim odredbama ne utječe na mjere za zaštitu prijavljenih osoba. Prenošnje ove Direktive ni u kojem slučaju ne bi trebalo predstavljati osnovu za snižavanje razine zaštite koja se već pruža prijaviteljima u okviru nacionalnog prava u područjima na koja se primjenjuje.
- (105) U skladu s člankom 26. stavkom 2. UFEU-a, unutarnje tržište obuhvaća područje bez unutarnjih granica na kojem je osigurano slobodno kretanje robe i usluga. U okviru unutarnjeg tržišta građanima Unije trebalo bi osigurati dodanu vrijednost u obliku bolje kvalitete i sigurnosti robe i usluga, visok standard javnog zdravlja i zaštite okoliša te slobodno kretanje osobnih podataka. Stoga je članak 114. UFEU-a odgovarajuća pravna osnova za donošenje mjera koje su nužne za uspostavu i funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Osim članka 114. UFEU-a, ova Direktiva trebala bi imati dodatne posebne pravne osnove kako bi mogla obuhvatiti područja u kojima se donošenje mjera Unije temelji na članku 16., članku 43. stavku 2., članku 50., članku 53. stavku 1., člancima 91. i 100., članku 168. stavku 4., članku 169., članku 192. stavku 1. i članku 325. stavku 4. UFEU-a. te članku 31. Ugovora o Euratomu.
- (106) Materijalno područje primjene ove Direktive temelji se na utvrđivanju područja u kojima se na temelju trenutačno dostupnih dokaza čini da je opravdano i nužno uvesti zaštitu zviždača. Takvo materijalno područje primjene moglo bi se proširiti na druga područja ili akte Unije ako se to pokaže nužnim kao sredstvo za jačanje njihova izvršenja s obzirom na dokaze koji bi u budućnosti mogli izaći na vidjelo ili na temelju ocjenjivanja funkcioniranja ove Direktive.
- (107) Kada se donose budući zakonodavni akti relevantni za područja politika obuhvaćena ovom Direktivom, u njima bi prema potrebi trebalo navesti da se primjenjuje ova Direktiva. Prema potrebi bi trebalo na odgovarajući način prilagoditi materijalno područje primjene ove Direktive i izmijeniti njen Prilog.

⁽⁴⁷⁾ Direktiva (EU) 2016/1919 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o pravnoj pomoći za osumnjičene i okrivljenike u kaznenom postupku i za tražene osobe u postupku na temelju europskog uhiđenog naloga (SL L 297, 4.11.2016., str. 1.).

- (108) S obzirom na to da cilj ove Direktive, odnosno jačanje izvršenja u određenim područjima politika i u pogledu akata u kojima se povredama prava Unije može nanijeti ozbiljna šteta javnom interesu, uvođenjem djelotvorne zaštite zviždača, ne mogu dostatno ostvariti države članice same ili nekoordiniranim djelovanjem nego se on na bolji način može ostvariti na razini Unije utvrđivanjem zajedničkih minimalnih standarda za zaštitu zviždača i s obzirom na to da se samo djelovanjem Unije može osigurati koherentnost i usklađenost postojećih pravila Unije o zaštiti zviždača, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.
- (109) Ovom se Direktivom poštuju temeljna prava i načela koja su posebno priznata Poveljom, a osobito njezinim člankom 11. U skladu s time, nužno je da se ova Direktiva provodi u skladu s tim pravima i načelima osiguravanjem punog poštovanja, među ostalim, slobode izražavanja i informiranja, prava na zaštitu osobnih podataka, slobode poduzetništva, prava na visoku razinu zaštite potrošača, prava na visok stupanj zaštite zdravlja ljudi, prava na visoku razinu zaštite okoliša, prava na dobru upravu, prava na djelotvoran pravni lijek i pravâ na obranu.
- (110) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 28. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 45/2001,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I.

PODRUČJE PRIMJENE, DEFINICIJE I UVJETI ZA ZAŠTITU

Članak 1.

Svrha

Svrha je ove Direktive unaprijediti provedbu prava i politika Unije u specifičnim područjima utvrđivanjem zajedničkih minimalnih standarda kojima se pruža visoka razina zaštite osobama koje prijavljuju povrede prava Unije.

Članak 2.

Materijalno područje primjene

1. Ovom Direktivom utvrđuju se zajednički minimalni standardi za zaštitu osoba koje prijavljuju sljedeće povrede prava Unije:

(a) povrede koje su obuhvaćene područjem primjene akata Unije navedenih u Prilogu koji se odnose na sljedeća područja:

- i. javnu nabavu;
- ii. financijske usluge, proizvode i tržišta te sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma;
- iii. sigurnost i sukladnost proizvoda;
- iv. sigurnost prometa;
- v. zaštitu okoliša;
- vi. zaštitu od zračenja i nuklearnu sigurnost;
- vii. sigurnost hrane i hrane za životinje, zdravlje i dobrobit životinja;
- viii. javno zdravlje;
- ix. zaštitu potrošača;
- x. zaštitu privatnosti i osobnih podataka te sigurnost mrežnih i informacijskih sustava;

- (b) povrede koje utječu na financijske interese Unije kako je navedeno u članku 325. UFEU-a i dodatno utvrđeno u relevantnim mjerama Unije;
 - (c) povrede koje se odnose na unutarnje tržište, kako je navedeno u članku 26. stavku 2. UFEU-a, uključujući povrede pravila Unije o tržišnom natjecanju i državnim potporama, kao i povrede koje se odnose na unutarnje tržište u odnosu na radnje kojima se krše pravila o porezu na dobit ili aranžmane čija je svrha ostvariti poreznu prednost koja je u suprotnosti s ciljem ili svrhom primjenjivog zakonodavstva o porezu na dobit.
2. Ovom se Direktivom ne dovodi u pitanje ovlast država članica da u okviru nacionalnog prava prošire zaštitu u pogledu područja ili radnji koji nisu obuhvaćeni stavkom 1.

Članak 3.

Odnos prema drugim aktima Unije i nacionalnim odredbama

1. Ako su u sektorskim aktima Unije navedenima u dijelu II. Priloga predviđena posebna pravila o prijavljivanju povreda, primjenjuju se ta pravila. Odredbe ove Direktive primjenjuju se u mjeri u kojoj pitanje nije obvezno uređeno u tim sektorskim aktima Unije.
2. Ovom se Direktivom ne utječe na nadležnost država članica da jamče nacionalnu sigurnost ni na njihovu ovlast da štite svoje ključne sigurnosne interese. Ona se osobito ne primjenjuje na prijave povreda pravila javne nabave koja uključuje obrambene ili sigurnosne aspekte osim ako su obuhvaćena relevantnim aktima Unije.
3. Ovom se Direktivom ne utječe na primjenu prava Unije ili nacionalnog prava koje se odnosi na bilo što od sljedećeg:
- (a) zaštitu klasificiranih podataka;
 - (b) zaštitu obveze čuvanja odvjetničke tajne i medicinske privatnosti;
 - (c) tajnost sudskih vijećanja;
 - (d) pravila o kaznenom postupku.
4. Ovom se Direktivom ne utječe na nacionalna pravila o ostvarivanju prava radnika na savjetovanje sa svojim predstavnicima ili sindikatima i o zaštiti od svake neopravdane štetne mjere uzrokovane takvim savjetovanjima te o autonomiji socijalnih partnera i njihovom pravu sklapanja kolektivnih ugovora. Time se ne dovodi u pitanje razina zaštite koja se pruža ovom Direktivom.

Članak 4.

Osobno područje primjene

1. Ova Direktiva primjenjuje se na prijavitelje koji su zaposleni u privatnom ili javnom sektoru i stekli su informacije o povredama u radnom okruženju, što uključuje najmanje sljedeće osobe:
- (a) osobe koje imaju status radnika u smislu članka 45. stavka 1. UFEU-a, uključujući službenike;
 - (b) osobe koje imaju položaj samozaposlenih osoba u smislu članka 49. UFEU-a;
 - (c) dioničare i osobe koje su članovi upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela poduzeća, uključujući neizvršne članove, te volontere i plaćene ili neplaćene vježbenike;
 - (d) osobe koje rade pod nadzorom i u skladu s uputama ugovaratelja, podugovaratelja i dobavljača.
2. Ova se Direktiva primjenjuje na prijavitelje i ako prijave ili javno razotkriju informacije o povredama stečene u okviru obavljanja poslova koje je u međuvremenu prestalo.

3. Ova Direktiva primjenjuje se i na prijavitelje čije obavljanje poslova tek treba početi u slučajevima u kojima je ta osoba stekla informacije o povredi tijekom postupka zapošljavanja ili tijekom pregovora prije sklapanja ugovora.
4. Mjere za zaštitu prijavitelja navedene u poglavlju VI. prema potrebi se primjenjuju i na:
 - (a) prijaviteljeve pomagače;
 - (b) treće osobe povezane s prijaviteljima, a koje bi mogle pretrpjeti osvetu u radnom okruženju, kao što su kolege ili srodnici prijavitelja; i
 - (c) pravne subjekte u vlasništvu prijavitelja, za koje prijavitelji rade ili s kojima su prijavitelji na drugi način povezani u radnom okruženju.

Članak 5.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „povrede” znači radnje ili propusti koji su:
 - i. nezakoniti i odnose se na akte Unije i područja obuhvaćena materijalnim područjem primjene iz članka 2.; ili
 - ii. u suprotnosti s ciljem i svrhom pravila iz akata Unije i područja obuhvaćenih materijalnim područjem primjene iz članka 2.;
2. „informacije o povredama” znači informacije, uključujući opravdane sumnje, o stvarnim ili mogućim povredama koje su se dogodile ili su vrlo izgledne u organizaciji u kojoj prijavitelj radi ili je radio ili u drugoj organizaciji s kojom je prijavitelj u kontaktu ili bio u kontaktu tijekom obavljanja posla, te o pokušajima prikrivanja takvih povreda;
3. „prijava” ili „prijaviti” znači usmeno ili pisano prenošenje informacija o povredama;
4. „unutarnje prijavljivanje” znači usmeno ili pisano prenošenje informacija o povredama unutar pravnog subjekta u privatnom ili javnom sektoru;
5. „vanjsko prijavljivanje” znači usmeno ili pisano prenošenje informacija o povredama nadležnim tijelima;
6. „javno razotkrivanje” ili „javno razotkriti” znači stavljanje informacija o povredama na raspolaganje javnosti;
7. „prijavitelj” znači fizička osoba koja prijavljuje ili javno razotkriva informacije o povredama stečene u okviru svojih aktivnosti povezanih s poslom;
8. „prijaviteljev pomagač” znači fizička osoba koja pomaže prijavitelju u postupku prijavljivanja u radnom okruženju te čija bi pomoć trebala biti povjerljiva;
9. „radno okruženje” znači trenutačne ili prethodne profesionalne aktivnosti u javnom ili privatnom sektoru u okviru kojih, neovisno o prirodi tih aktivnosti, osobe stječu informacije o povredama i u okviru kojih bi te osobe mogle doživjeti osvetu ako prijave takve informacije;
10. „prijavljena osoba” znači fizička ili pravna osoba koja je u prijavi ili pri javnom razotkrivanju navedena kao osoba koja je počinila povredu ili s kojom je ta osoba povezana;
11. „osveta” znači svaka izravna ili neizravna radnja ili propust u radnom okruženju potaknuta unutarnjim ili vanjskim prijavljivanjem ili javnim razotkrivanjem, a uzrokuje ili može uzrokovati neopravdanu štetu prijavitelju;

12. „daljnje postupanje” znači svaka mjera koju je primatelj prijave ili bilo koje nadležno tijelo poduzeo radi procjene točnosti navoda iz prijave i, prema potrebi, radi rješavanja prijavljene povrede, među ostalim s pomoću mjera kao što su unutarnja istraga, istraga, progon, mjera za povrat sredstava ili zaključivanje postupka;
13. „povratna informacija” znači pružanje informacija prijaviteljima u vezi s predviđenim ili poduzetim daljnjim postupcima te o razlozima za takvo daljnje postupanje;
14. „nadležno tijelo” znači svako nacionalno tijelo koje je imenovano za zaprimanje prijave u skladu s poglavljem III. i pružanje povratne informacije prijavitelju i/ili koje je imenovano za obavljanje dužnosti predviđenih ovom Direktivom, posebno u pogledu daljnjeg postupanja.

Članak 6.

Uvjeti za zaštitu prijavitelja

1. Prijavitelji imaju pravo na zaštitu na temelju ove Direktive pod uvjetom da su:
 - (a) imali opravdan razlog vjerovati da su prijavljene informacije o povredama istinite u trenutku prijave i da su te informacije obuhvaćene područjem primjene ove Direktive; i
 - (b) podnijeli prijavu unutarnjim kanalima u skladu s člankom 7. ili vanjskim kanalima u skladu s člankom 10., ili su javno razotkrili informacije u skladu s člankom 15.
2. Ne dovodeći u pitanje postojeće obveze za omogućivanje anonimnih prijava u skladu s pravom Unije, ovom Direktivom ne utječe se na ovlast država članica da odluče o tome jesu li pravni subjekti u privatnom ili javnom sektoru i nadležna tijela dužni prihvatiti anonimne prijave povreda i postupati dalje na temelju njih.
3. Osobe koje su anonimno prijavile ili javno razotkrile informacije o povredama, a čiji je identitet naknadno utvrđen i koje trpe osvetu imaju neovisno o tome pravo na zaštitu predviđenu poglavljem VI., pod uvjetom da ispunjavaju uvjete utvrđene u stavku 1.
4. Osobe koje povrede obuhvaćene područjem primjene ove Direktive prijavljuju nadležnim institucijama, tijelima, uredima ili agencijama Unije imaju pravo na zaštitu utvrđenu ovom Direktivom pod istim uvjetima kao osobe koje podnose prijavu vanjskim kanalima.

POGLAVLJE II.

UNUTARNJE PRIJAVLJIVANJE I DALJNJE POSTUPANJE

Članak 7.

Podnošenje prijave kanalima za unutarnje prijavljivanje

1. Kao opće načelo i ne dovodeći u pitanje članke 10. i 15., informacije o povredama mogu se prijaviti kanalima za unutarnje prijavljivanje i postupcima predviđenima u ovom poglavlju.
2. Države članice potiču davanje prednosti podnošenju prijave kanalima za unutarnje prijavljivanje pred podnošenjem prijave kanalima za vanjsko prijavljivanje ako se povreda može učinkovito interno riješiti i ako prijavitelj smatra da nema rizika od osvete.
3. Odgovarajuće informacije o upotrebi kanala za unutarnje prijavljivanje iz stavka 2. pružaju se u kontekstu informacija koje daju pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru na temelju članka 9. stavka 1. točke (g) i nadležna tijela na temelju članka 12. stavka 4. točke (a) i članka 13.

Članak 8.

Obveza uspostave kanala za unutarnje prijavljivanje

1. Države članice osiguravaju da pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru uspostave kanale i postupke za unutarnje prijavljivanje i daljnje postupanje, nakon savjetovanja i u dogovoru sa socijalnim partnerima, ako je to predviđeno nacionalnim pravom.

2. Kanalima i postupcima iz stavka 1. ovog članka radnicima subjekta omogućuje se prijavljivanje informacija o povredama. Njima se i drugim osobama iz članka 4. stavka 1. točaka (b), (c) i (d) te članka 4. stavka 2. koje su u kontaktu s tim subjektom u okviru aktivnosti povezanih s poslom može omogućiti prijavljivanje informacija o povredama.
3. Stavak 1. primjenjuje se na pravne subjekte u privatnom sektoru s 50 ili više radnika.
4. Prag utvrđen u stavku 3. ne primjenjuje se na subjekte koji su obuhvaćeni područjem primjene akata Unije iz dijelova I.B i II. Priloga.
5. Kanalima za prijavljivanje može interno upravljati osoba ili odjel koji su imenovani u tu svrhu ili ih eksterno može pružati treća osoba. Zaštitne mjere i zahtjevi iz članka 9. stavka 1. primjenjuju se i na treće osobe kojima je povjereno upravljanje kanalom za prijavljivanje pravnog subjekta u privatnom sektoru.
6. Pravni subjekti u privatnom sektoru koji imaju između 50 i 249 radnika mogu dijeliti resurse u pogledu primitka prijava i svih istraga koje se trebaju provesti. Time se ne dovode u pitanje obveze čuvanja povjerljivosti, pružanja povratne informacije i rješavanja prijavljene povrede koje za takve subjekte proizlaze iz ove Direktive.
7. Nakon odgovarajuće procjene rizika, uzimajući u obzir prirodu aktivnosti subjekata i posljedičnu razinu rizika, posebno za okoliš i javno zdravlje, države članice mogu zahtijevati od pravnih subjekata u privatnom sektoru s manje od 50 radnika da uspostave kanale i postupke za unutarnje prijavljivanje u skladu s poglavljem II.
8. Države članice Komisiju obavješćuju o svakoj odluci koju donesu kako bi od pravnih subjekata u privatnom sektoru zahtijevale da uspostave kanale za unutarnje prijavljivanje na temelju stavka 7. Ta obavijest sadržava razloge za odluku i kriterije primijenjene u procjeni rizika iz stavka 7. Komisija o toj odluci obavješćuje druge države članice.
9. Stavak 1. primjenjuje se na sve pravne subjekte u javnom sektoru, uključujući svaki subjekt koji je u vlasništvu ili pod kontrolom takvih subjekata.

Države članice iz obveze iz stavka 1. mogu izuzeti općine s manje od 10 000 stanovnika ili manje od 50 radnika odnosno druge subjekte iz prvog podstavka ovog stavka s manje od 50 radnika.

Države članice mogu predvidjeti da općine mogu dijeliti kanale za unutarnje prijavljivanje ili da tim kanalima upravljaju zajednička općinska tijela u skladu s nacionalnim pravom, pod uvjetom da su dijeljeni kanali za unutarnje prijavljivanje različiti i autonomni u odnosu na relevantne kanale za vanjsko prijavljivanje.

Članak 9.

Postupci za unutarnje prijavljivanje i daljnje postupanje

1. Postupci za unutarnje prijavljivanje i daljnje postupanje iz članka 8. uključuju sljedeće:
 - (a) kanale za zaprimanje prijava koji su oblikovani, uspostavljeni i djeluju na siguran način kojim se osigurava zaštita povjerljivosti identiteta prijavitelja i svake treće osobe koja se spominje u prijavi te sprječava pristup neovlaštenim članovima osoblja;
 - (b) potvrdu o primitku prijave upućenu prijavitelju u roku od sedam dana od tog primitka;
 - (c) imenovanje nepristrane osobe ili odjela nadležnih za daljnje postupanje na temelju prijava, što može biti ista osoba ili odjel koji zaprimaju prijave, i koji će održavati komunikaciju s prijaviteljem i, prema potrebi, tražiti od njega dodatne informacije i pružiti mu povratnu informaciju;
 - (d) savjesno daljnje postupanje imenovane osobe ili odjela iz točke (c);
 - (e) savjesno daljnje postupanje, ako je to predviđeno nacionalnim pravom, u slučaju anonimnih prijava;

- (f) razuman rok za pružanje povratne informacije, koji nije dulji od tri mjeseca od potvrde o primitku prijave ili, ako potvrda nije poslana prijavitelju, tri mjeseca od isteka sedmodnevnog razdoblja nakon podnošenja prijave;
- (g) pružanje jasnih i lako dostupnih informacija o postupcima za podnošenje prijave vanjskim kanalima nadležnim tijelima na temelju članka 10. i, prema potrebi, institucijama, tijelima, uredima ili agencijama Unije.

2. Kanalima iz stavka 1. točke (a) omogućuje se podnošenje prijava u pisanom ili usmenom obliku ili na oba načina. Usmeno prijavljivanje moguće je telefonom ili drugim sustavima glasovnih poruka te, na zahtjev prijavitelja, fizičkim sastankom u razumnom roku.

POGLAVLJE III.

VANJSKO PRIJAVLJIVANJE I DALJNJE POSTUPANJE

Članak 10.

Podnošenje prijave kanalima za vanjsko prijavljivanje

Ne dovodeći u pitanje članak 15. stavak 1. točku (b), prijavitelji prijavljuju informacije o povredama upotrebom kanala i postupaka iz članaka 11. i 12., nakon što su prvo prijavili kanalima za unutarnje prijavljivanje, ili izravnom prijavom kanalima za vanjsko prijavljivanje.

Članak 11.

Obveza uspostave kanala za vanjsko prijavljivanje i daljnjeg postupanja na temelju prijava

1. Države članice imenuju tijela koja su nadležna za zaprimanje prijava, pružanje povratne informacije u vezi s njima i daljnje postupanje na temelju njih te im osiguravaju odgovarajuće resurse.
2. Države članice osiguravaju da nadležna tijela:
 - (a) uspostave neovisne i autonomne kanale za vanjsko prijavljivanje te za zaprimanje i postupanje s informacijama o povredama;
 - (b) bez odgode, a u svakom slučaju unutar sedam dana od primitka prijave, potvrde taj primitak, osim ako je prijavitelj izričito zatražio suprotno ili ako nadležno tijelo opravdano vjeruje da bi se potvrdom primitka prijave ugrozila zaštita identiteta prijavitelja;
 - (c) savjesno provode daljnja postupanja na temelju prijava;
 - (d) u razumnom roku, koji nije dulji od tri mjeseca ili šest mjeseci u valjano opravdanim slučajevima, prijavitelju pruže povratnu informaciju;
 - (e) obavješćuju prijavitelja o konačnom ishodu istraga potaknutih prijavom, u skladu s postupcima predviđenima nacionalnim pravom;
 - (f) prema potrebi, nadležnim institucijama, tijelima, uredima ili agencijama Unije pravodobno proslijeđuju informacije iz prijave radi provođenja daljnje istrage, ako je tako predviđeno pravom Unije ili nacionalnim pravom.
3. Države članice mogu predvidjeti da nadležna tijela nakon pomne procjene mogu odlučiti da je prijavljena povreda očito neznatna te da ne zahtijeva daljnje postupanje na temelju ove Direktive, osim zaključivanja postupka. Time se ne utječe na druge obveze ili druge primjenjive postupke za rješavanje prijavljene povrede ni na zaštitu koja se pruža ovom Direktivom u vezi s unutarnjim ili vanjskim prijavljivanjem. U takvom slučaju nadležna tijela obavješćuju prijavitelja o svojoj odluci i razlozima za nju.
4. Države članice mogu predvidjeti da nadležna tijela mogu odlučiti zaključiti postupke u vezi s repetitivnim prijavama koje ne sadržavaju značajne nove informacije o povredama u odnosu na prethodnu prijavu u vezi s kojom su relevantni postupci zaključeni, osim ako je drukčije daljnje postupanje opravdano novim pravnim ili činjeničnim okolnostima. U takvom slučaju nadležna tijela obavješćuju prijavitelja o svojoj odluci i razlozima za nju.

5. Države članice mogu predvidjeti da u slučaju velikog priljeva prijava nadležna tijela prednost mogu dati prijavama o teškim povredama ili o povredama ključnih odredaba obuhvaćenih područjem primjene ove Direktive, ne dovodeći u pitanje rok iz stavka 2. točke (d).
6. Države članice osiguravaju da svako tijelo koje je zaprimilo prijavu, ali nije nadležno za rješavanje prijavljene povrede prosljedi tu prijavu nadležnom tijelu u razumnom roku i na siguran način te da je prijavitelj bez odgode obaviješten o takvom prosljeđivanju.

Članak 12.

Oblikovanje kanala za vanjsko prijavljivanje

1. Kanali za vanjsko prijavljivanje smatraju se neovisnima i autonomnima ako ispunjavaju sve sljedeće kriterije:
 - (a) oblikovani su, uspostavljeni i funkcioniraju tako da se osigurava potpunost, cjelovitost i povjerljivost informacija te sprječava pristup neovlaštenim članovima osoblja nadležnog tijela;
 - (b) omogućuju čuvanje informacija u trajnom obliku u skladu s člankom 18. kako bi se omogućilo provođenje daljnjih istraga.
2. Kanalima za vanjsko prijavljivanje omogućuje se podnošenje prijava u pisanom i usmenom obliku. Usmeno prijavljivanje moguće je telefonom ili drugim sustavima glasovnih poruka te, na zahtjev prijavitelja, fizičkim sastankom u razumnom roku.
3. Ako je prijava zaprimljena kanalima koji nisu kanali za prijavljivanje iz stavaka 1. ili 2. ili ako su je zaprimili članovi osoblja koji nisu odgovorni za postupanje s prijavama, nadležna tijela osiguravaju da je članovima osoblja koji su zaprimili prijavu zabranjeno otkriti informacije kojima bi se mogao utvrditi identitet prijavitelja ili prijavljene osobe te da ti članovi osoblja bez odgode i bez izmjena prosljede prijavu članovima osoblja koji su odgovorni za postupanje s prijavama.
4. Države članice osiguravaju da nadležna tijela imenuju članove osoblja odgovorne za postupanje s prijavama, a osobito za:
 - (a) pružanje informacija o postupcima podnošenja prijava svim zainteresiranim osobama;
 - (b) zaprimanje prijava i daljnje postupanje na temelju prijava;
 - (c) održavanje kontakta s prijaviteljem u svrhu pružanja povratne informacije i traženja dodatnih informacija, ako su potrebne.
5. Članovi osoblja iz stavka 4. sudjeluju u posebnom osposobljavanju za postupanje s prijavama.

Članak 13.

Informacije o primitku prijava i daljnjem postupanju na temelju njih

Države članice osiguravaju da nadležna tijela na svojim internetskim stranicama u zasebnom, lako prepoznatljivom i lako dostupnom odjeljku objavljuju barem sljedeće informacije:

- (a) uvjete pod kojima se ostvaruje pravo na zaštitu u skladu s ovom Direktivom;
- (b) podatke za kontakt za kanale za vanjsko prijavljivanje kako je predviđeno člankom 12., posebno adresu e-pošte i poštansku adresu te brojeve telefona takvih kanala, uz napomenu snimaju li se telefonski razgovori;
- (c) postupke koji se primjenjuju na prijavu povreda, uključujući način na koji nadležno tijelo može od prijavitelja zatražiti da pojasni prijavljene informacije ili pruži dodatne informacije, rok za pružanje povratne informacije te vrstu i sadržaj takve povratne informacije.
- (d) režim povjerljivosti koji se primjenjuje na prijave, a posebno na informacije u vezi s obradom osobnih podataka u skladu s člankom 17. ove Direktive, člancima 5. i 13. Uredbe (EU) 2016/679, člankom 13. Direktive (EU) 2016/680 i člankom 15. Uredbe (EU) 2018/1725, prema potrebi;

- (e) vrstu potrebnog daljnjeg postupanja na temelju prijave;
- (f) pravna sredstva i postupke za zaštitu od osвете te mogućnosti dobivanja povjerljivih savjeta za osobe koje razmatraju podnošenje prijave;
- (g) izjavu u kojoj se jasno objašnjavaju uvjeti pod kojima su osobe koje podnose prijavu nadležnom tijelu zaštićene od snošenja odgovornosti za povredu povjerljivosti na temelju članka 21. stavka 2.; i
- (h) podatke za kontakt informacijskog centra ili jedinstvenog neovisnog upravnog tijela, kako je predviđeno člankom 20. stavkom 3., ako je primjenjivo.

Članak 14.

Preispitivanje postupaka od strane nadležnih tijela

Države članice osiguravaju da njihova nadležna tijela redovito, a najmanje jedanput u tri godine preispituju svoje postupke za zaprimanje prijave i daljnje postupanje na temelju njih. Pri preispitivanju takvih postupaka nadležna tijela uzimaju u obzir svoje iskustvo i iskustvo drugih nadležnih tijela i sukladno tome prilagođavaju svoje postupke.

POGLAVLJE IV.

JAVNA RAZOTKRIVANJA

Članak 15.

Javna razotkrivanja

1. Osoba koja javno razotkriva informacije ima pravo na zaštitu u skladu s ovom Direktivom ako je ispunjen bilo koji od sljedećih uvjeta:
 - (a) osoba je prvo podnijela prijavu unutarnjim i vanjskim kanalima, ili izravno vanjskim kanalima u skladu s poglavljima II. i III., ali u roku iz članka 9. stavka 1. točke (f) ili članka 11. stavka 2. točke (d) nisu poduzete odgovarajuće mjere kao odgovor na prijavu; ili
 - (b) osoba je ima opravdan razlog vjerovati da:
 - i. povreda može predstavljati neposrednu ili očitu opasnost za javni interes, kao u slučaju krizne situacije ili rizika od nepopravljive štete; ili
 - ii. u slučaju vanjskog prijavljivanja postoji rizik od osвете ili su izgledi da će se povreda djelotvorno ukloniti niski zbog posebnih okolnosti slučaja, primjerice ako bi dokazi mogli biti skriveni ili uništeni ili ako bi tijelo moglo biti u dosluhu s počiniteljem povrede odnosno sudjelovati u povredi.
2. Ovaj se članak ne primjenjuje na slučajeve u kojima osoba izravno otkrije informacije medijima na temelju posebnih nacionalnih odredaba kojima se uspostavlja sustav zaštite u pogledu slobode izražavanja i informiranja.

POGLAVLJE V.

ODREDBE KOJE SE PRIMJENJUJU NA UNUTARNJE I VANJSKE PRIJAVE

Članak 16.

Dužnost povjerljivosti

1. Države članice osiguravaju da se identitet prijavitelja bez izričitog pristanka te osobe ne otkriva nikome tko nije ovlašten član osoblja nadležan za zaprimanje prijave ili daljnje postupanje na temelju njih. To se primjenjuje i na sve druge informacije iz kojih se izravno ili neizravno može utvrditi identitet prijavitelja.
2. Odstupajući od stavka 1., identitet prijavitelja i sve ostale informacije iz stavka 1. mogu se otkriti samo ako je to nužna i razmjerna obveza koja se nalaže pravom Unije ili nacionalnim pravom u kontekstu istraga nacionalnih tijela ili u okviru sudskog postupka, među ostalim radi zaštite prava na obranu prijavljene osobe.

3. Otkrivanja izvršena na temelju odstupanja predviđenog u stavku 2. podliježu odgovarajućim zaštitnim mjerama na temelju primjenjivih pravila Unije i nacionalnih pravila. Osobito se prijavitelji obavješćuju prije otkrivanja njihovog identiteta, osim ako bi se takvom informacijom ugrozile povezane istrage ili sudski postupci. Prilikom obavješćivanja nadležna tijela prijaviteljima šalju pisano objašnjenje s razlozima za otkrivanje dotičnih povjerljivih podataka.

4. Države članice osiguravaju da nadležna tijela koja zaprimaju informacije o povredama koje uključuju poslovne tajne ne iskorištavaju i ne otkrivaju te poslovne tajne za svrhe koje prelaze ono što je potrebno za ispravno daljnje postupanje.

Članak 17.

Obrada osobnih podataka

Svaka obrada osobnih podataka u skladu s ovom Direktivom, uključujući razmjenu ili prijenos osobnih podataka nadležnim tijelima, obavlja se u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 i Direktivom (EU) 2016/680. Institucije, tijela, uredi ili agencije Unije obavljaju sve razmjene ili prijenos informacija u skladu s Uredbom (EU) 2018/1725.

Osobni podaci koji očito nisu relevantni za postupanje s određenom prijavom ne prikupljaju se ili se, ako se slučajno prikupe, brišu bez nepotrebne odgode.

Članak 18.

Vođenje evidencije o prijavama

1. Države članice osiguravaju da pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru i nadležna tijela vode evidenciju o svakoj zaprimljenoj prijavi, u skladu sa zahtjevima u pogledu povjerljivosti predviđenima u članku 16. Prijave se čuvaju samo onoliko dugo koliko je potrebno i razmjerno radi ispunjavanja zahtjeva koji se nameću ovom Direktivom ili drugih zahtjeva koji se nameću pravom Unije ili nacionalnim pravom.

2. Ako se za podnošenje prijave upotrebljava telefonska linija na kojoj je moguće napraviti zvučni zapis ili drugi sustav glasovnih poruka na kojem je moguće napraviti zvučni zapis, pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru i nadležna tijela imaju pravo evidentirati usmenu prijavu, uz suglasnost prijavitelja, na jedan od sljedećih načina:

(a) zvučnim zapisom razgovora u trajnom i dostupnom obliku; ili

(b) potpunim i točnim prijepisom razgovora koji izrađuju članovi osoblja koji su odgovorni za postupanje s prijavom.

Pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru i nadležna tijela nude prijavitelju mogućnost da provjeri i ispravi prijepis poziva te da ga ovjeri potpisom.

3. Ako se za podnošenje prijave upotrebljava telefonska linija na kojoj nije moguće napraviti zvučni zapis ili drugi sustav glasovnih poruka na kojem nije moguće napraviti zvučni zapis, pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru i nadležna tijela imaju pravo evidentirati usmenu prijavu u obliku točnog zapisnika razgovora koji zapisuje član osoblja odgovoran za postupanje s prijavom. Pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru i nadležna tijela nude prijavitelju mogućnost da provjeri i ispravi zapisnik razgovora te da ga ovjeri potpisom.

4. Ako osoba zatraži sastanak s članovima osoblja pravnih subjekata u privatnom i javnom sektoru ili nadležnih tijela u svrhu podnošenja prijave u skladu s člankom 9. stavkom 2. i člankom 12. stavkom 2., pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru i nadležna tijela osiguravaju, uz suglasnost prijavitelja, vođenje potpune i točne evidencije sa sastanka u trajnom i dostupnom obliku.

Pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru i nadležna tijela imaju pravo evidentirati sastanak na jedan od sljedećih načina:

(a) zvučnim zapisom razgovora u trajnom i dostupnom obliku; ili

(b) točnim zapisnikom sa sastanka koji izrađuju članovi osoblja odgovorni za postupanje s prijavom.

Pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru i nadležna tijela nude prijavitelju mogućnost da provjeri i ispravi zapisnik sa sastanka te da ga ovjeri potpisom.

POGLAVLJE VI.

MJERE ZAŠTITE*Članak 19.***Zabrana osvete**

Države članice poduzimaju potrebne mjere za zabranu svih oblika osvete nad osobama iz članka 4., uključujući prijetnje osvetom i pokušaje osvete, među ostalim posebno onih u obliku:

- (a) privremenog udaljavanja, otpuštanja, razrješenja ili jednakovrijednih mjera;
- (b) nazadovanja ili uskraćivanja mogućnosti za napredovanje;
- (c) prijenosa dužnosti, promjene mjesta rada, smanjenja plaće, promjene radnog vremena;
- (d) uskraćivanja mogućnosti za osposobljavanje;
- (e) negativne ocjene rada ili preporuke za zapošljavanje;
- (f) nametanja ili određivanja stegovne mjere, prijekora ili druge sankcije, uključujući financijsku sankciju;
- (g) prisile, zastrašivanja, uznemiravanja ili izoliranja;
- (h) diskriminacije, stavljanja u nepovoljni položaj ili nepravедnog tretmana;
- (i) nepretvaranja ugovora o radu na određeno vrijeme u ugovor na neodređeno vrijeme ako je radnik imao legitimno očekivanje da će mu se ponuditi stalno zaposlenje;
- (j) neproduženja ugovora o radu na određeno vrijeme ili njegova prijevremenog raskida;
- (k) štete, uključujući štetu za ugled osobe, osobito na društvenim mrežama, ili financijskog gubitka, uključujući gubitak poslovanja i gubitak prihoda;
- (l) stavljanja na crnu listu na temelju neformalnog ili formalnog sektorskog sporazuma ili sporazuma koji se primjenjuje na cijelu industriju, što može značiti da osoba u budućnosti neće moći naći posao u tom sektoru ili industriji;
- (m) prijevremenog raskida ugovora o nabavi robe ili usluga ili njegova poništavanja;
- (n) poništavanja licencije ili dozvole;
- (o) psihijatrijskih ili liječničkih upućivanja.

*Članak 20.***Mjere potpore**

1. Države članice osiguravaju da osobe iz članka 4. imaju, prema potrebi, pristup mjerama potpore, što se osobito odnosi na sljedeće:

- (a) sveobuhvatne i neovisne informacije i savjete koji su lako dostupni javnosti i besplatni, a odnose se na dostupne postupke i pravna sredstva za zaštitu od osvete te prava prijavljene osobe;
- (b) učinkovitu pomoć nadležnih tijela pred bilo kojim relevantnim tijelom koje sudjeluje u njihovoj zaštiti od osvete uključujući, ako je tako predviđeno nacionalnim pravom, potvrdu činjenice da imaju pravo na zaštitu u skladu s ovom Direktivom; i
- (c) pravnu pomoć u kaznenim i prekograničnim građanskim postupcima u skladu s Direktivom (EU) 2016/1919 i Direktivom 2008/52/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁸⁾ te, u skladu s nacionalnim pravom, pravnu pomoć u daljnjim postupcima i pravno savjetovanje ili drugu pravnu pomoć.

⁽⁴⁸⁾ Direktiva 2008/52/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2008. o nekim aspektima mirenja u građanskim i trgovačkim stvarima (SL L 136, 24.5.2008., str. 3.).

2. Države članice mogu u okviru sudskog postupka predvidjeti financijsku pomoć i mjere potpore za prijavitelje, uključujući psihološku potporu.

3. Mjere potpore iz ovog članka može, prema potrebi, pružati informacijski centar ili jedinstveno i jasno utvrđeno neovisno upravno tijelo.

Članak 21.

Mjere za zaštitu od osvete

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su osobe iz članka 4. zaštićene od osvete. Takve mjere uključuju, posebno, one iz stavaka od 2. do 8. ovog članka.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 3. stavke 2. i 3., ako osobe prijave informacije o povredama ili javno razotkriju informacije u skladu s ovom Direktivom, ne smatra se da su prekršile bilo kakvo ograničenje u vezi s otkrivanjem informacija te ni na koji način ne snose odgovornost u pogledu takve prijave ili javnog razotkrivanja pod uvjetom da su imale opravdan razlog vjerovati da su prijava ili javno razotkrivanje tih informacija bili nužni radi razotkrivanja povrede na temelju ove Direktive.

3. Prijavitelji ne snose odgovornost u pogledu stjecanja prijavljenih ili javno razotkrivenih informacija ili pristupa njima, pod uvjetom da takvo stjecanje ili pristup nisu sami po sebi činili kazneno djelo. U slučaju da stjecanje ili pristup sami po sebi čine kazneno djelo kaznena odgovornost ostaje uređena primjenjivim nacionalnim pravom.

4. Svaka druga potencijalna odgovornost prijavitelja proizišla iz radnji ili propusta koji su nepovezani s podnošenjem prijave ili javnim razotkrivanjem ili koji nisu potrebni za razotkrivanje povrede na temelju ove Direktive i dalje je uređena primjenjivim pravom Unije ili primjenjivim nacionalnim pravom.

5. U postupcima pred sudom ili drugim tijelom zbog štete koju je pretrpio prijavitelj te pod uvjetom da je ta osoba dokazala da je podnijela prijavu ili javno razotkrila informacije i zbog toga pretrpjela štetu, pretpostavlja se da je šteta nanесena iz osvete zbog prijave ili javnog razotkrivanja. U takvim slučajevima osoba koja je poduzela štetnu mjeru mora dokazati da je ta mjera bila utemeljena na valjano opravdanim razlozima.

6. Osobe iz članka 4. imaju, prema potrebi, pristup korektivnim mjerama protiv osvete, uključujući privremenu pomoć do okončanja sudskog postupka, u skladu s nacionalnim pravom.

7. U sudskim postupcima, uključujući postupke zbog klevete, povrede autorskog prava, povrede tajnosti, povrede pravila o zaštiti podataka, otkrivanja poslovne tajne ili zahtjeva za naknadu na temelju privatnog, javnog ili kolektivnog radnog prava, osobe iz članka 4. ne snose nikakvu odgovornost zbog prijave ili javnih razotkrivanja na temelju ove Direktive. Te osobe imaju pravo na temelju te prijave ili javnog razotkrivanja zatražiti odbacivanje predmeta, pod uvjetom da su imale opravdan razlog vjerovati da su prijava ili javno razotkrivanje bili nužni radi razotkrivanja povrede na temelju ove Direktive.

Ako osoba podnese prijavu ili javno razotkrije informacije o povredama koje su obuhvaćene područjem primjene ove Direktive, a te informacije uključuju poslovne tajne, te ako ta osoba ispunjava uvjete iz ove Direktive, takva prijava ili javno razotkrivanje smatraju se zakonitima u skladu s uvjetima iz članka 3. stavka 2. Direktive (EU) 2016/943.

8. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale pravna sredstva i potpunu naknadu pretrpljene štete osobama iz članka 4. u skladu s nacionalnim pravom.

Članak 22.

Mjere za zaštitu prijavljenih osoba

1. Države članice osiguravaju da prijavljene osobe, u skladu s Poveljom, imaju potpuno pravo na djelotvoran pravni lijek i pošteno suđenje te na pretpostavku nedužnosti i prava na obranu, uključujući pravo na saslušanje i pravo na pristup svojem predmetu.

2. Nadležna tijela u skladu s nacionalnim pravom osiguravaju zaštitu identiteta prijavljenih osoba tijekom trajanja istraga potaknutih prijavom ili javnim razotkrivanjem.

3. Pravila utvrđena u člancima 12., 17. i 18. u vezi sa zaštitom identiteta prijavitelja primjenjuju se i na zaštitu identiteta prijavljenih osoba.

Članak 23.

Sankcije

1. Države članice predviđaju učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije za fizičke ili pravne osobe koje:

- (a) sprječavaju ili pokušavaju spriječiti podnošenje prijave;
- (b) se osvećuju protiv osoba iz članka 4.;
- (c) pokreću zlonamjerne postupke protiv osoba iz članka 4.;
- (d) krše dužnost čuvanja povjerljivosti identiteta prijavitelja, kako je navedeno u članku 16.

2. Države članice predviđaju učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije za prijavitelje za koje je utvrđeno da su svjesno prijavili ili javno razotkrili lažne informacije. Države članice također predviđaju mjere za naknadu štete proizišle iz takvih prijava ili javnih razotkrivanja u skladu s nacionalnim pravom.

Članak 24.

Nemogućnost odstupanja od prava i pravnih sredstava

Države članice osiguravaju da bilo kojim sporazumom, politikom, oblikom ili uvjetom zapošljavanja, uključujući arbitražne postupke prije spora, ne može doći do odstupanja ili ograničavanja prava i pravnih sredstava predviđenih ovom Direktivom.

POGLAVLJE VII.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 25.

Povoljniji tretman i klauzula o neregresiji

- 1. Države članice mogu uvesti ili zadržati odredbe koje su povoljnije za prava prijavitelja od onih utvrđenih u ovoj Direktivi, ne dovodeći u pitanje članak 22. i članak 23. stavak 2.
- 2. Provedba ove Direktive ni u kojem slučaju ne predstavlja osnovu za smanjenje razine zaštite koju države članice već pružaju u područjima obuhvaćenima ovom Direktivom.

Članak 26.

Prenošenje i prijelazno razdoblje

- 1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom do 17. prosinca 2021.
- 2. Odstupajući od stavka 1., u pogledu pravnih subjekata u privatnom sektoru koji imaju između 50 i 249 radnika, države članice do 17. prosinca 2023. stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s obvezom uspostave kanala za unutarnje prijavljivanje na temelju članka 8. stavka 3.
- 3. Kada države članice donose odredbe iz stavaka 1. i 2., te odredbe sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Države članice određuju načine tog upućivanja. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba.

Članak 27.

Izješćivanje, ocjenjivanje i preispitivanje

- 1. Države članice dostavljaju Komisiji sve relevantne informacije o provedbi i primjeni ove Direktive. Komisija na temelju dostavljenih informacija do 17. prosinca 2023. Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće o provedbi i primjeni ove Direktive.

2. Ne dovodeći u pitanje obveze izvješćivanja utvrđene u drugim pravnim aktima Unije, države članice svake godine Komisiji, po mogućnosti u agregiranom obliku, podnose sljedeće statističke podatke o prijavama iz poglavlja III., ako su dostupni na središnjoj razini u dotičnoj državi članici:

- (a) broj prijava koje su zaprimila nadležna tijela;
- (b) broj istraga i postupaka pokrenutih na temelju takvih prijava i njihov ishod; i
- (c) ako su utvrđeni, procijenjenu financijsku štetu i vraćene iznose nakon istraga i postupaka u vezi s prijavljenim povredama.

3. Uzimajući u obzir svoje izvješće podneseno u skladu sa stavkom 1. i statističke podatke država članica dostavljene u skladu sa stavkom 2., Komisija do 17. prosinca 2025. Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće o procjeni učinka nacionalnih propisa kojima se prenosi ova Direktiva. U izvješću se ocjenjuje način funkcioniranja ove Direktive i razmatra potreba za dodatnim mjerama uključujući, prema potrebi, za izmjenama s ciljem proširenja područja primjene ove Direktive na druge akte Unije ili područja, posebno na poboljšanje radnog okruženja radi zaštite zdravlja i sigurnosti radnika te radnih uvjeta.

Pored ocjenjivanja iz prvog podstavka, u izvješću se ocjenjuje kako su države članice iskoristile postojeće mehanizme suradnje u sklopu svojih obveza daljnjeg postupanja na temelju podnesenih prijava o povredama obuhvaćenima područjem primjene ove Direktive te, općenitije, kako surađuju u slučajevima povreda s prekograničnom dimenzijom.

4. Komisija objavljuje izvješća iz stavaka 1. i 3. i osigurava jednostavan pristup njima.

Članak 28.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 29.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 23. listopada 2019.

Za Europski parlament

Predsjednik

D. M. SASSOLI

Za Vijeće

Predsjednica

T. TUPPURAINEN

PRILOG

Dio I.

A. Članak 2. stavak 1. točka (a) podtočka i. – javna nabava:

1. Pravila postupka za javnu nabavu i dodjelu koncesija, za dodjelu ugovora u području obrane i sigurnosti te za dodjelu ugovora subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i svakog drugog ugovora, kako su utvrđena:
 - i. Direktivom 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovorâ o koncesiji (SL L 94, 28.3.2014., str. 1.);
 - ii. Direktivom 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 65.);
 - iii. Direktivom 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 243.);
 - iv. Direktivom 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama koje sklapaju javni naručitelji ili naručitelji u području obrane i sigurnosti te izmjeni direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ (SL L 216, 20.8.2009., str. 76.).
2. Postupci preispitivanja uređeni sljedećim:
 - i. Direktivom Vijeća 92/13/EEZ od 25. veljače 1992. o usklađivanju zakona i drugih propisa o primjeni pravila Zajednice u postupcima nabave subjekata koji djeluju u sektoru vodnoga gospodarstva, energetskom, prometnom i telekomunikacijskom sektoru (SL L 76, 23.3.1992., str. 14.);
 - ii. Direktivom Vijeća 89/665/EEZ od 21. prosinca 1989. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na primjenu postupaka kontrole na sklapanje ugovora o javnoj nabavi robe i javnim radovima (SL L 395, 30.12.1989., str. 33.).

B. Članak 2. stavak 1. točka (a) podtočka ii. – financijske usluge, proizvodi i tržišta te sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma:

Pravila kojima se utvrđuju regulatorni i nadzorni okvir te zaštita potrošača i ulagača u području financijskih usluga i tržišta kapitala, bankarstva i kreditiranja, ulaganja, osiguranja i reosiguranja, strukovnih i osobnih mirovinskih proizvoda, vrijednosnih papira, investicijskih fondova i platnih usluga u Uniji te djelatnosti iz Priloga I. Direktivi 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338), kako su utvrđena:

- i. Direktivom 2009/110/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronički novac te o izmjeni direktiva 2005/60/EZ i 2006/48/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2000/46/EZ (SL L 267, 10.10.2009., str. 7.);
- ii. Direktivom 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2003/41/EZ i 2009/65/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009 i (EU) br. 1095/2010 (SL L 174, 1.7.2011., str. 1.);
- iii. Uredbom (EU) br. 236/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2012. o kratkoj prodaji i određenim aspektima kreditnih izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza (SL L 86, 24.3.2012., str. 1.);
- iv. Uredbom (EU) br. 345/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o europskim fondovima poduzetničkog kapitala (SL L 115, 25.4.2013., str. 1.);

- v. Uredbom (EU) br. 346/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o europskim fondovima za socijalno poduzetništvo (SL L 115, 25.4.2013., str. 18.);
- vi. Direktivom 2014/17/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. veljače 2014. o ugovorima o potrošačkim kreditima koji se odnose na stambene nekretnine i o izmjeni direktiva 2008/48/EZ i 2013/36/EU i Uredbe (EU) br. 1093/2010 (SL L 60, 28.2.2014., str. 34.);
- vii. Uredbom (EU) br. 537/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o posebnim zahtjevima u vezi zakonske revizije subjekata od javnog interesa i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2005/909/EZ (SL L 158, 27.5.2014., str. 77.);
- viii. Uredbom (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištima financijskih instrumenata i izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 173, 12.6.2014., str. 84.);
- ix. Direktivom (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (SL L 337, 23.12.2015., str. 35.);
- x. Direktivom 2004/25/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o ponudama za preuzimanje (SL L 142, 30.4.2004., str. 12.);
- xi. Direktivom 2007/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o izvršavanju pojedinih prava dioničara trgovačkih društava uvrštenih na burzu (SL L 184, 14.7.2007., str. 17.);
- xii. Direktivom 2004/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2004. o usklađivanju zahtjeva za transparentnošću u vezi s informacijama o izdavateljima čiji su vrijednosni papiri uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu i o izmjeni Direktive 2001/34/EZ (SL L 390, 31.12.2004., str. 38.);
- xiii. Uredbom (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju (SL L 201, 27.7.2012., str. 1.);
- xiv. Uredbom (EU) 2016/1011 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o indeksima koji se upotrebljavaju kao referentne vrijednosti u financijskim instrumentima i financijskim ugovorima ili za mjerenje uspješnosti investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2008/48/EZ i 2014/17/EU te Uredbe (EU) br. 596/2014 (SL L 171, 29.6.2016., str. 1.);
- xv. Direktivom 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenog 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (SL L 335, 17.12.2009., str. 1.);
- xvi. Direktivom 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12.6.2014., str. 190.);
- xvii. Direktivom 2002/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2002. o dodatnom nadzoru kreditnih institucija, društava za osiguranje i investicijskih društava u financijskom konglomeratu i o izmjeni direktiva Vijeća 73/239/EEZ, 79/267/EEZ, 92/49/EEZ, 92/96/EEZ, 93/6/EEZ i 93/22/EEZ i direktiva 98/78/EZ i 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 35, 11.2.2003., str. 1.);
- xviii. Direktivom 2014/49/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o sustavima osiguranja depozita (SL L 173, 12.6.2014., str. 149.);
- xix. Direktivom 97/9/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 3. ožujka 1997. o sustavima naknada štete za investitore (SL L 84, 26.3.1997., str. 22.);
- xx. Uredbom (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.).

C. Članak 2. stavak 1. točka (a) podtočka iii. – sigurnost i sukladnost proizvoda:

1. Zahtjevi za sigurnost i sukladnost proizvoda koji se stavljaju na tržište Unije, kako su definirani i uređeni:

- i. Direktivom 2001/95/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 3. prosinca 2001. o općoj sigurnosti proizvoda (SL L 11, 15.1.2002., str. 4.);
- ii. zakonodavstvom Unije o usklađivanju izrađenih proizvoda, uključujući zahtjeve za označivanje, osim hrane i hrane za životinje, lijekova za humanu i veterinarsku primjenu, živih biljaka i životinja, proizvoda ljudskog porijekla i proizvoda biljaka i životinja koji su u izravnoj vezi s njihovom daljnjom reprodukcijom, kako je navedeno u prilogima I. i II. Uredbi (EU) 2019/1020 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o nadzoru tržišta i sukladnosti proizvoda i o izmjeni Direktive 2004/42/EZ i uredbi (EZ) br. 765/2008 i (EU) br. 305/2011 (SL L 169, 25.6.2019., str. 1.);
- iii. Direktivom 2007/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. rujna 2007. o uspostavi okvira za homologaciju motornih vozila i njihovih prikolica te sustava, sastavnih dijelova i zasebnih tehničkih jedinica namijenjenih za takva vozila (Okvirna direktiva) (SL L 263, 9.10.2007., str. 1.).

2. Pravila o stavljanju na tržište i uporabi osjetljivih i opasnih proizvoda, kako su utvrđena:

- i. Direktivom 2009/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o pojednostavnjivanju uvjeta za transfer obrambenih proizvoda unutar Zajednice (SL L 146, 10.6.2009., str. 1.);
- ii. Direktivom Vijeća 91/477/EEZ od 18. lipnja 1991. o nadzoru nabave i posjedovanja oružja (SL L 256, 13.9.1991., str. 51.);
- iii. Uredbom (EU) br. 98/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2013. o stavljanju na tržište i uporabi prekursora eksploziva (SL L 39, 9.2.2013., str. 1.).

D. Članak 2. stavak 1. točka (a) podtočka iv. – sigurnost prometa:

1. Sigurnosni zahtjevi u sektoru željezničkog prometa, kako su uređeni Direktivom (EU) 2016/798 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o sigurnosti željeznica (SL L 138, 26.5.2016., str. 102.).
2. Sigurnosni zahtjevi u sektoru civilnog zrakoplovstva, kako su uređeni Uredbom (EU) br. 996/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o istragama i sprečavanju nesreća i nezgoda u civilnom zrakoplovstvu i stavljanju izvan snage Direktive 94/56/EZ (SL L 295, 12.11.2010., str. 35.).
3. Sigurnosni zahtjevi u sektoru cestovnog prometa, kako su uređeni:
 - i. Direktivom 2008/96/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o upravljanju sigurnošću cestovne infrastrukture (SL L 319, 29.11.2008., str. 59.);
 - ii. Direktivom 2004/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o minimalnim sigurnosnim zahtjevima za tunele u transeuropskoj cestovnoj mreži (SL L 167, 30.4.2004., str. 39.);
 - iii. Uredbom (EZ) br. 1071/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavljanju zajedničkih pravila koja se tiču uvjeta za obavljanje djelatnosti cestovnog prijevoznika te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 96/26/EZ, (SL L 300, 14.11.2009., str. 51.).
4. Sigurnosni zahtjevi u sektoru pomorskog prometa, kako su uređeni:
 - i. Uredbom (EZ) br. 391/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o zajedničkim pravilima i normama za organizacije koje obavljaju pregled i nadzor brodova (SL L 131, 28.5.2009., str. 11.);
 - ii. Uredbom (EZ) br. 392/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o odgovornosti prijevoznika u prijevozu putnika morem u slučaju nesreća (SL L 131, 28.5.2009., str. 24.);
 - iii. Direktivom 2014/90/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o pomorskoj opremi i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 96/98/EZ (SL L 257, 28.8.2014., str. 146.);

- iv. Direktivom 2009/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o određivanju temeljnih načela o istraživanju nesreća u području pomorskog prometa i o izmjeni Direktive Vijeća 1999/35/EZ i Direktive 2002/59/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 131, 28.5.2009., str. 114.);
 - v. Direktivom 2008/106/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o minimalnoj razini osposobljavanja pomoraca (SL L 323, 3.12.2008., str. 33.);
 - vi. Direktivom Vijeća 98/41/EZ od 18. lipnja 1998. o upisu osoba koje putuju putničkim brodovima koji plove prema lukama ili iz luka država članica Zajednice (SL L 188, 2.7.1998., str. 35.);
 - vii. Direktivom 2001/96/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. prosinca 2001. o utvrđivanju usklađenih zahtjeva i postupaka za siguran ukrcaj i iskrcaj brodova za rasuti teret (SL L 13, 16.1.2002., str. 9.).
5. Sigurnosni zahtjevi, kako su uređeni Direktivom 2008/68/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. rujna 2008. o kopnenom prijevozu opasnih tvari (SL L 260, 30.9.2008., str. 13.).
- E. Članak 2. stavak 1. točka (a) podtočka v. – zaštita okoliša:
- 1. Svako kazneno djelo protiv zaštite okoliša kako je uređeno Direktivom 2008/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava (SL L 328, 6.12.2008., str. 28.) ili bilo kakvo nezakonito ponašanje kojim se krši zakonodavstvo iz priloga Direktivi 2008/99/EZ.
 - 2. Pravila o okolišu i klimi, kako su utvrđena:
 - i. Direktivom 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 275, 25.10.2003., str. 32.);
 - ii. Direktivom 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora te o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage Direktiva 2001/77/EZ i 2003/30/EZ (SL L 140, 5.6.2009., str. 16.);
 - iii. Direktivom 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o energetske učinkovitosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ (SL L 315, 14.11.2012., str. 1.);
 - iv. Uredbom (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o mehanizmu za praćenje i izvješćivanje o emisijama stakleničkih plinova i za izvješćivanje o drugim informacijama u vezi s klimatskim promjenama na nacionalnoj razini i razini Unije te stavljanju izvan snage Odluke br. 280/2004/EZ (SL L 165, 18.6.2013., str. 13.);
 - v. Direktivom (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 328, 21.12.2018., str. 82.).
 - 3. Pravila o održivom razvoju i gospodarenju otpadom, kako su utvrđena:
 - i. Direktivom 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, 22.11.2008., str. 3.);
 - ii. Uredbom (EU) br. 1257/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o recikliranju brodova i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1013/2006 i Direktive 2009/16/EZ (SL L 330, 10.12.2013., str. 1.);
 - iii. Uredbom (EU) br. 649/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o izvozu i uvozu opasnih kemikalija (SL L 201, 27.7.2012., str. 60.).

4. Pravila o onečišćenju mora i zraka te onečišćenju bukom, kako su utvrđena:

- i. Direktivom 1999/94/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 1999. o dostupnosti podataka za potrošače o ekonomičnosti potrošnje goriva i emisijama CO₂ u vezi s prodajom novih osobnih automobila (SL L 12, 18.1.2000., str. 16.);
- ii. Direktivom 2001/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2001. o nacionalnim gornjim granicama emisije za određene onečišćujuće tvari (SL L 309, 27.11.2001., str. 22.);
- iii. Direktivom 2002/49/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. lipnja 2002. o procjeni i upravljanju bukom iz okoliša (SL L 189, 18.7.2002., str. 12.);
- iv. Uredbom (EZ) br. 782/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. travnja 2003. o zabrani organokositrenih spojeva na brodovima (SL L 115, 9.5.2003., str. 1.);
- v. Direktivom 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu (SL L 143, 30.4.2004., str. 56.);
- vi. Direktivom 2005/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o onečišćenju s brodova i uvođenju sankcija za kršenja (SL L 255, 30.9.2005., str. 11.);
- vii. Uredbom (EZ) br. 166/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. siječnja 2006. o uspostavi Europskog registra ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari i o izmjeni i dopuni direktiva Vijeća 91/689/EEZ i 96/61/EZ (SL L 33, 4.2.2006., str. 1.);
- viii. Direktivom 2009/33/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju čistih i energetski učinkovitih vozila u cestovnom prijevozu (SL L 120, 15.5.2009., str. 5.);
- ix. Uredbom (EZ) br. 443/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o utvrđivanju standardnih vrijednosti emisija za nove osobne automobile u okviru integriranog pristupa Zajednice smanjenju emisija CO₂ iz lakih vozila (SL L 140, 5.6.2009., str. 1.);
- x. Uredbom (EZ) br. 1005/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o tvarima koje oštećuju ozonski sloj (SL L 286, 31.10.2009., str. 1.);
- xi. Direktivom 2009/126/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o fazi II. rekuperacije benzinskih para tijekom punjenja motornih vozila gorivom na benzinskim postajama (SL L 285, 31.10.2009., str. 36.);
- xii. Uredbom (EU) br. 510/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2011. o utvrđivanju standardnih vrijednosti emisija za nova laka gospodarska vozila kao dio integriranog pristupa Unije s ciljem smanjivanja emisija CO₂ iz osobnih i lakih gospodarskih vozila (SL L 145, 31.5.2011., str. 1);
- xiii. Direktivom 2014/94/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva (SL L 307, 28.10.2014., str. 1.);
- xiv. Uredbom (EU) 2015/757 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o praćenju emisija ugljikova dioksida iz pomorskog prometa, izvješćivanju o njima i njihovoj verifikaciji te o izmjeni Direktive 2009/16/EZ (SL L 123, 19.5.2015., str. 55.);
- xv. Direktivom (EU) 2015/2193 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o ograničenju emisija određenih onečišćujućih tvari u zrak iz srednjih uređaja za loženje (SL L 313, 28.11.2015., str. 1.).

5. Pravila o zaštiti voda i tla i gospodarenju njima, kako su utvrđena:

- i. Direktivom 2007/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o procjeni i upravljanju rizicima od poplava (SL L 288, 6.11.2007., str. 27.);
- ii. Direktivom 2008/105/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o standardima kvalitete okoliša u području vodne politike i o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage Direktiva Vijeća 82/176/EEZ, 83/513/EEZ, 84/156/EEZ, 84/491/EEZ, 86/280/EEZ i izmjeni Direktive 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 348, 24.12.2008., str. 84.);

- iii. Direktivom 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (SL L 26, 28.1.2012., str. 1.).
6. Pravila o zaštiti prirode i biološke raznolikosti, kako su utvrđena:
- i. Uredbom Vijeća (EZ) br. 1936/2001 od 27. rujna 2001. o utvrđivanju mjera nadzora ribolova određenih stokova vrlo migratornih riba (SL L 263, 3.10.2001., str. 1.);
- ii. Uredbom Vijeća (EZ) br. 812/2004 od 26. travnja 2004. o utvrđivanju mjera koje se odnose na slučajni ulov kitova i dupina pri ribolovu i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 88/98 (SL L 150, 30.4.2004., str. 12.);
- iii. Uredbom (EZ) br. 1007/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o trgovini proizvodima od tuljana (SL L 286, 31.10.2009., str. 36.);
- iv. Uredbom Vijeća (EZ) br. 734/2008 od 15. srpnja 2008. o zaštiti osjetljivih morskih ekosustava na otvorenome moru od štetnih utjecaja alata za pridneni ribolov (SL L 201, 30.7.2008., str. 8);
- v. Direktivom 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenog 2009. o očuvanju divljih ptica (SL L 20, 26.1.2010., str. 7.);
- vi. Uredbom (EU) br. 995/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o utvrđivanju obveza gospodarskih subjekata koji stavljaju u promet drvo i proizvode od drva (SL L 295, 12.11.2010., str. 23.);
- vii. Uredbom (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o sprječavanju i upravljanju unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta (SL L 317, 4.11.2014., str. 35.).
7. Pravila o kemijskim tvarima, kako su utvrđena Uredbom (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ (SL L 396, 30.12.2006., str. 1.).
8. Pravila o ekološkim proizvodima, kako su utvrđena Uredbom (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 (SL L 150, 14.6.2018., str. 1.).
- F. Članak 2. stavak 1. točka (a) podtočka vi. – zaštita od zračenja i nuklearna sigurnost
- Pravila o nuklearnoj sigurnosti, kako su utvrđena:
- i. Direktivom Vijeća 2009/71/Euratom od 25. lipnja 2009. o uspostavi okvira Zajednice za nuklearnu sigurnost nuklearnih postrojenja (SL L 172, 2.7.2009., str. 18.).
- ii. Direktivom Vijeća 2013/51/Euratom od 22. listopada 2013. o utvrđivanju zahtjeva za zaštitu zdravlja stanovništva od radioaktivnih tvari u vodi namijenjenoj za ljudsku potrošnju (SL L 296, 7.11.2013., str. 12.);
- iii. Direktivom Vijeća 2013/59/Euratom od 5. prosinca 2013. o osnovnim sigurnosnim standardima za zaštitu od opasnosti koje potječu od izloženosti ionizirajućem zračenju, i o stavljanju izvan snage direktiva 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom i 2003/122/Euratom (SL L 13, 17.1.2014., str. 1.);
- iv. Direktivom Vijeća 2011/70/Euratom od 19. srpnja 2011. o uspostavi okvira Zajednice za odgovorno i sigurno zbrinjavanje istrošenoga goriva i radioaktivnog otpada (SL L 199, 2.8.2011., str. 48.);
- v. Direktivom Vijeća 2006/117/Euratom od 20. studenoga 2006. o nadzoru i kontroli pošiljaka radioaktivnog otpada i istrošenoga goriva (SL L 337, 5.12.2006., str. 21.);

- vi. Uredbom Vijeća (Euratom) 2016/52 od 15. siječnja 2016. o utvrđivanju najviših dopuštenih razina radioaktivnog onečišćenja hrane i hrane za životinje nakon nuklearne nesreće ili bilo kojeg drugog slučaja radiološke opasnosti i o stavljanju izvan snage Uredbe (Euratom) br. 3954/87 i uredaba Komisije (Euratom) br. 944/89 i (Euratom) br. 770/90 (SL L 13, 20.1.2016., str. 2.);
- vii. Uredbom Vijeća (Euratom) br. 1493/93 od 8. lipnja 1993. o pošiljkama radioaktivnih tvari između država članica (SL L 148, 19.6.1993., str. 1.).
- G. Članak 2. stavak 1. točka (a) podtočka vii. – sigurnost hrane i hrane za životinje, zdravlje i dobrobit životinja:
1. Zakonodavstvo Unije o hrani i hrani za životinje uređeno općim načelima i zahtjevima kako su definirani Uredbom (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.).
 2. Zdravlje životinja, kako je uređeno:
 - i. Uredbom (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o prenosivim bolestima životinja te o izmjeni i stavljanju izvan snage određenih akata u području zdravlja životinja („Zakon o zdravlju životinja”) (SL L 84, 31.3.2016., str. 1.);
 - ii. Uredbom (EZ) br. 1069/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o utvrđivanju zdravstvenih pravila za nusproizvode životinjskog podrijetla i od njih dobivene proizvode koji nisu namijenjeni prehrani ljudi te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1774/2002 (Uredba o nusproizvodima životinjskog podrijetla) (SL L 300, 14.11.2009., str. 1.).
 3. Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja, o izmjeni uredaba (EZ) br. 999/2001, (EZ) br. 396/2005, (EZ) br. 1069/2009, (EZ) br. 1107/2009, (EU) br. 1151/2012, (EU) br. 652/2014, (EU) 2016/429 i (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća, uredaba Vijeća (EZ) br. 1/2005 i (EZ) br. 1099/2009 i direktiva Vijeća 98/58/EZ, 1999/74/EZ, 2007/43/EZ, 2008/119/EZ i 2008/120/EZ te o stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 854/2004 i (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 89/608/EEZ, 89/662/EEZ, 90/425/EEZ, 91/496/EEZ, 96/23/EZ, 96/93/EZ i 97/78/EZ te Odluke Vijeća 92/438/EEZ (Uredba o službenim kontrolama) (SL L 95, 7.4.2017., str. 1.).
 4. Pravila i standardi o zaštiti i dobrobiti životinja, kako su utvrđena:
 - i. Direktivom Vijeća 98/58/EZ od 20. srpnja 1998. o zaštiti životinja koje se drže u svrhu proizvodnje (SL L 221, 8.8.1998., str. 23.);
 - ii. Uredbom Vijeća (EZ) br. 1/2005 od 22. prosinca 2004. o zaštiti životinja tijekom prijevoza i s prijevozom povezanih postupaka i o izmjeni direktiva 64/432/EEZ i 93/119/EZ i Uredbe (EZ) br. 1255/97 (SL L 3, 5.1.2005., str. 1.);
 - iii. Uredbom Vijeća (EZ) br. 1099/2009 od 24. rujna 2009. o zaštiti životinja u trenutku usmrćivanja (SL L 303, 18.11.2009., str. 1.);
 - iv. Direktivom Vijeća 1999/22/EZ od 29. ožujka 1999. o držanju divljih životinja u zoološkim vrtovima (SL L 94, 9.4.1999., str. 24.);
 - v. Direktivom 2010/63/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2010. o zaštiti životinja koje se koriste u znanstvene svrhe (SL L 276, 20.10.2010., str. 33.).
- H. Članak 2. stavak 1. točka (a) podtočka viii. – javno zdravlje:
1. Mjere kojima se utvrđuju visoki standardi kvalitete i sigurnosti organa i tvari ljudskog podrijetla, kako je uređeno:
 - i. Direktivom 2002/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. siječnja 2003. o utvrđivanju standarda kvalitete i sigurnosti za prikupljanje, ispitivanje, preradu, čuvanje i promet ljudske krvi i krvnih sastojaka i o izmjeni Direktive 2001/83/EZ (SL L 33, 8.2.2003., str. 30.);

- ii. Direktivom 2004/23/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o utvrđivanju standarda kvalitete i sigurnosti za postupke darivanja, prikupljanja, testiranja, obrade, čuvanja, skladištenja i distribucije tkiva i stanica (SL L 102, 7.4.2004., str. 48.);
 - iii. Direktivom 2010/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2010. o standardima kvalitete i sigurnosti ljudskih organa namijenjenih transplantaciji (SL L 207, 6.8.2010., str. 14.).
2. Mjere kojima se utvrđuju visoki standardi kvalitete i sigurnosti lijekova i medicinskih proizvoda, kako je uređeno:
- i. Uredbom (EZ) br. 141/2000 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 1999. o lijekovima za rijetke bolesti (SL L 18, 22.1.2000., str. 1.);
 - ii. Direktivom 2001/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. studenoga 2001. o zakoniku Zajednice o lijekovima za humanu primjenu (SL L 311, 28.11.2001., str. 67.);
 - iii. Uredbom (EU) 2019/6 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o veterinarsko-medicinskim proizvodima i stavljanju izvan snage Direktive 2001/82/EZ (SL L 4, 7.1.2019., str. 43.);
 - iv. Uredbom (EZ) br. 726/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o utvrđivanju postupaka odobravanja primjene i postupaka nadzora nad primjenom lijekova koji se rabe u humanoj i veterinarskoj medicini, te uspostavi Europske agencije za lijekove (SL L 136, 30.4.2004., str. 1.);
 - v. Uredbom (EZ) br. 1901/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o lijekovima za pedijatrijsku upotrebu i izmjeni Uredbe (EEZ) br. 1768/92, Direktive 2001/20/EZ, Direktive 2001/83/EZ i Uredbe (EZ) br. 726/2004 (SL L 378, 27.12.2006., str. 1.);
 - vi. Uredbom (EZ) br. 1394/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o lijekovima za naprednu terapiju i o izmjeni Direktive 2001/83/EZ i Uredbe (EZ) br. 726/2004 (SL L 324, 10.12.2007., str. 121.);
 - vii. Uredbom (EU) br. 536/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o kliničkim ispitivanjima lijekova za primjenu kod ljudi te o stavljanju izvan snage Direktive 2001/20/EZ (SL L 158, 27.5.2014., str. 1.).
3. Prava pacijenata, kako su uređena Direktivom 2011/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2011. o primjeni prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj skrbi (SL L 88, 4.4.2011., str. 45.).
4. Proizvodnja, predstavljanje i prodaja duhanskih i srodnih proizvoda, kako su uređeni Direktivom 2014/40/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica o proizvodnji, predstavljanju i prodaji duhanskih i srodnih proizvoda i o stavljanju izvan snage Direktive 2001/37/EZ (SL L 127, 29.4.2014., str. 1.).
- I. Članak 2. stavak 1. točka (a) podtočka ix. – zaštita potrošača:
- Prava potrošača i zaštita potrošača, kako su uređeni:
- i. Direktivom 98/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 1998. o zaštiti potrošača prilikom isticanja cijena proizvoda ponuđenih potrošačima (SL L 80, 18.3.1998., str. 27.);
 - ii. Direktivom (EU) 2019/770 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o određenim aspektima ugovora o isporuci digitalnog sadržaja i digitalnih usluga (SL L 136, 22.5.2019., str. 1.);
 - iii. Direktivom (EU) 2019/771 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o određenim aspektima ugovora o kupoprodaji robe, izmjeni Uredbe (EU) 2017/2394 i Direktive 2009/22/EZ te stavljanju izvan snage Direktive 1999/44/EZ (SL L 136, 22.5.2019., str. 28.);
 - iv. Direktivom 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 1999. o određenim aspektima prodaje robe široke potrošnje i o jamstvima za takvu robu (SL L 171, 7.7.1999., str. 12.);

- v. Direktivom 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2002. o trgovanju na daljinu financijskim uslugama koje su namijenjene potrošačima i o izmjeni Direktive Vijeća 90/619/EEZ i direktiva 97/7/EZ i 98/27/EZ (SL L 271, 9.10.2002., str. 16.);
 - vi. Direktivom 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu i o izmjeni Direktive Vijeća 84/450/EEZ, direktiva 97/7/EZ, 98/27/EZ i 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća („Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi”) (SL L 149, 11.6.2005., str. 22.);
 - vii. Direktivom 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ (SL L 133, 22.5.2008., str. 66.);
 - viii. Direktivom 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pravima potrošača, izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i Direktive 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 85/577/EEZ i Direktive 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 304, 22.11.2011., str. 64.);
 - ix. Direktivom 2014/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o usporedivosti naknada povezanih s računima za plaćanje, prebacivanju računa za plaćanje i pristupu računima za plaćanje s osnovnim uslugama (SL L 257, 28.8.2014., str. 214.).
- J. Članak 2. stavak 1. točka (a) podtočka x. – zaštita privatnosti i osobnih podataka te sigurnost mrežnih i informacijskih sustava:
- i. Direktiva 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) (SL L 201, 31.7.2002., str. 37.);
 - ii. Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.);
 - iii. Direktiva (EU) 2016/1148 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. srpnja 2016. o mjerama za visoku zajedničku razinu sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava širom Unije (SL L 194, 19.7.2016., str. 1.).

Dio II.

U članku 3. stavku 1. upućuje se na sljedeće zakonodavstvo Unije:

- A. Članak 2. stavak 1. točka (a) podtočka ii. – financijske usluge, proizvodi i tržišta te sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma:
- 1. Financijske usluge:
 - i. Direktiva 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) (SL L 302, 17.11.2009., str. 32.);
 - ii. Direktiva (EU) 2016/2341 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2016. o djelatnostima i nadzoru institucija za strukovno mirovinsko osiguranje (SL L 354, 23.12.2016., str. 37.);
 - iii. Direktiva 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2006. o zakonskim revizijama godišnjih financijskih izvještaja i konsolidiranih financijskih izvještaja, kojom se mijenjaju direktive Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ i stavlja izvan snage Direktiva Vijeća 84/253/EEZ (SL L 157, 9.6.2006., str. 87.);
 - iv. Uredba (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o zlouporabi tržišta (Uredba o zlouporabi tržišta) te stavljanju izvan snage Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i direktiva Komisije 2003/124/EZ, 2003/125/EZ i 2004/72/EZ (SL L 173, 12.6.2014., str. 1.);
 - v. Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338.);

- vi. Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU (SL L 173, 12.6.2014., str. 349.);
 - vii. Uredba (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012 (SL L 257, 28.8.2014., str. 1.);
 - viii. Uredba (EU) br. 1286/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. studenoga 2014. o dokumentima s ključnim informacijama za upakirane investicijske proizvode za male ulagatelje i investicijske osigurateljne proizvode (PRIIP-ovi) (SL L 352, 9.12.2014., str. 1.);
 - ix. Uredba (EU) 2015/2365 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o transparentnosti transakcija financiranja vrijednosnih papira i ponovne uporabe te o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 337, 23.12.2015., str. 1.);
 - x. Direktiva (EU) 2016/97 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. siječnja 2016. o distribuciji osiguranja (SL L 26, 2.2.2016., str. 19.);
 - xi. Uredba (EU) 2017/1129 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o prospektu koji je potrebno objaviti prilikom javne ponude vrijednosnih papira ili prilikom uvrštavanja za trgovanje na uređenom tržištu te stavljanju izvan snage Direktive 2003/71/EZ (SL L 168, 30.6.2017., str. 12.).
2. Sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma:
- i. Direktiva (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (SL L 141, 5.6.2015., str. 73.);
 - ii. Uredba (EU) 2015/847 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o informacijama koje su priložene prijenosu novčanih sredstava i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1781/2006 (SL L 141, 5.6.2015., str. 1.).
- B. Članak 2. stavak 1. točka (a) podtočka iv. – sigurnost prometa:
- i. Uredba (EU) br. 376/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o izvješćivanju, analizi i naknadnom postupanju u vezi s događajima u civilnom zrakoplovstvu, o izmjeni Uredbe (EU) br. 996/2010 Europskog parlamenta i Vijeća i stavljanju izvan snage Direktive 2003/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i uredbi Komisije (EZ) br. 1321/2007 i (EZ) br. 1330/2007 (SL L 122, 24.4.2014., str. 18.);
 - ii. Direktiva 2013/54/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o nekim nadležnostima države zastave za usklađivanje s Konvencijom o radu pomoraca i njezinu provedbu, 2006. (SL L 329, 10.12.2013., str. 1.);
 - iii. Direktiva 2009/16/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o nadzoru države luke (SL L 131, 28.5.2009., str. 57.).
- C. Članak 2. stavak 1. točka (a) podtočka v. – zaštita okoliša:
- i. Direktiva 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 12. lipnja 2013. o sigurnosti odobalnih naftnih i plinskih djelatnosti i o izmjeni Direktive 2004/35/EZ (SL L 178, 28.6.2013., str. 66.).
-